

KREOL MORISIEN

Liv profesér

Grad 1
Volim 1

Mauritius Institute of Education
under the aegis of
Ministry of Education, Tertiary Education, Science and Technology

KREOL MORISIEN

Liv profesér

**Grad 1
Volim 1**

Younit Kreol Morisien

Direktris proze :

Dr N. Rughoonundun-Chellapermal
Associate Professor
Responsab Younit Kreol Morisien
Mauritius Institute of Education

Kontribusion :

B. Jean-François, Younit Kreol Morisien, MIE
D. Bastien, ansegnan-serser an antropolozi
N. Natchoo, ansegnan lekol primer

Nou remersie tou bann mamb Akademi Kreol Morisien ek tou bann organizasion ek dimounn ki finn partisip dan bann konsiltasian otour sa liv-la.

Ilistrasion, maket ek miz-an-paz :

L. Nowbotsing

ISBN: 978-99949-40-96-7

© Mauritius Institute of Education (2021)

Mesaz Direkter MIE

Depi 2016, dan kad 'Nine Year Continuous Basic Education', MIE finn elabor enn nouvo koleksion maniel skoler ki baze lor 'National Curriculum Framework'. Sa bann maniel-la finn redize par enn lekip staf akademik MIE, avek soutien bann edikater experimante ek konsey bann inspekter lekol, mantor ek 'Deputy Head Masters'.

Nou finn fer tou nou posib pou ki bann maniel permet bann zanfan viv enn lexpervans laprantisaz agreab. Nou finn asir nou ki bann maniel align zot lor bann lobzektif ek rezulta laprantisaz bien defini pou bann size respektif, tel ki finn dekrir dan 'National Curriculum Framework' pou Grad 1-6. Bann maniel donn bann indikasian presi lor bann diferan konpetans ki bann zanfan bizin metrise dan sak letap zot skolarite.

Nou pe osi fourni enn seri maniel destine a bann profeser kot nou finn definir bann teknik apropiye ek lapros pedagozik. Sa pou permet zot ed bann zanfan pou servi dan enn fason optimal bann maniel ek materyel ki donn zot. Apre ki finn gagn fidbak depi bann edikater, finn met-a-zour sertin maniel, ek finn osi aport bann sanzman.

Nou remersie tou bann dimounn ki finn donn nou bann fidbak konstriktif. Sa finn permet nou devlop sa curriculum-la avek sikse. Nou remersie osi bann artist ki finn fer bann ilistrasion, ek osi nou bann grafis ki finn fer tou zot posib pou kre miz-an-paz apropiye pou bann maniel. Bann oter ek lekip curriculum, gide par Professor Vassen Naëck merit egalman nou remersiman.

Nou espere ki ou apresie sa materyel pedagozik-la ek nou swet ou bokou sikse.

Dr O. Nath Varma
Direkter
Mauritius Institute of Education

Avan-propo

“Kaye zelev” pou Grad 1 se premie materyel ki pe fer an lang Kreol Morisien pou ansegn sa mem langaz-la dan nou lekol.

Sa, li enn gran lavansman an limem. Anmemtan, sa finn demann ki nou reflesi longman ek seryezman lor seki nou pou ansegne ek dan ki manier, avek ki lapros ek ki metodolozi. An-efe li evidan ki sitiasion Kreol Morisien totalman diferan ar sitiasion bann lezot langaz ki ansegne dan lekol.

Klas Kreol Morisien pou ranpli kat fonksion:

- Fer bann zanfan devlop zot kapasite pou exprim zot dan zot langaz avek presizion ek flüidite, lor bann size ki zot zwenn dan lekol ek andeor lekol; setadir ed zot devlop zot kapasite pou komuniké, koze ek esanze.
- Amenn bann zanfan aprann lir ek ekrir dan langaz Kreol Morisien, parey kouma zot aprann fer li dans bann lezot langaz. Sa laprantisaz-la isi pou fer zot vinn “literate” dan enn fason intelizan, parski zot pou pe devlop konpetans literesi dan enn langaz ki zot kone ek metrize. Sa literesi-la pou ena enn linflians pozitif lor laprantisaz literesi dan bann lezot langaz lekol.
- Amenn bann zanfan kone ek apresie kiltir ek lanvironnman dan ki zot pe grandi. Klas Kreol Morisien pou servi boukou sante, poem ek zistwar ki vinn depi nou patrimwann. Sa pou ed bann zanfan devlop zot limaziner ek zot kreativite dan langaz.
- Anfin, e sa li extremman importan, Klas Kreol Morisien pou amenn bann zanfan reflesi dan zot prop langaz lor bann kitsoz ki zot aprann dan lekol. Sa pou permet zot devlop enn **klarte dan zot manier panse ek fer** par rapor a sa bann kitsoz-la.

Kouma ou trouve, klas Kreol Morisien pou santré lor zanfan; li pou ousi santré lor so stati antan ki aprenan, ek lor so laprantisaz.

Nou materyel pou premie lane lekol primer li organize an set younit. Sak younit pou akonpagn travay klas pandan kat a sink semenn — a lexseption premie younit kot pou bizin prevwar inpe plis letan pou lakey bann zanfan ek zot ladaptasian dan zot nouvo lenvironnman ek nouvo lorganizasion pou zot lazourne. Nou finn gard enn lapros tematik kouma dan lezot langaz ki ansegne. Bann tem sa kaye-la direkteman santré lor seki bann

zanfan dan klas finn experyanse ek seki zot pe viv ou pou viv pli tar.

Gard an tet ki sa kaye-la li enn baz travay wi, me fode pa fer bann aktivite-la enn deryer lot. Servi bann tit paz, bann simbol aktivite e bann not pou profesor pou kone ki manier klas pou bizin deroule.

Laplipar di-tan, travay pou dabor e prinsipalman oral; e seki propoze dan kaye, li mark bann moman dan sa travay-la. Anfet, kaye bizin servi an amon pou ki ou prepar ou travay pou enn peryod done (ex: enn semenn, enn mwa, lamwatie enn term, etc). Lerla, ou pou orkestre bann moman kot ou pou fer bann zanfan ouver kaye-la dan klas ek travay ladan.

Dan sa sans-la, kaye-la pou servi pou ki bann zanfan gard enn zimaz mantal for de seki zot pe ou finn aprann. Zot pou kapav, dan zot lakaz, get zot kaye ek "zwe lekol"; montre ek explik zot paran ki zot finn fer ; zot pou kapav azout bann ti kitsoz dan seki zot finn fer, etc. Formil ki finn adopte pou konsevwar sa materyel-la, se ki li enn maket, ki abiye ek pran so laparans definitif avek seki bann zanfan fer ek met ladan.

Li bien importan realize ki, kan zanfan zis fer enn aktivite, dan tel ou tel younit, sa pa fer li avanse boukou. Seki fer li progrese, se kan li pran par dan enn diskision/konversations lor sa topik-la; kan li partisip dan lanaliz enn problem ek propoz enn prosedir pou regle li. Lanaliz ek formilasian sa prosedir-la ek, apre so aplikasion, tousala fer o-mwayen langaz. Fer enn aktivite dan kaye, se inser sa aktivite-la dan sa prosesis observe, analize ek aplike la, dan bann lokazion kot pe travay avek langaz-la.

Asir ou ki ou

- les bann **zelev koz plis** ki ou (tan de-parol lansanb bann zelev bizin o mwin egal a ou tan de-parol).
- les ek fer **tou** zanfan koze (pa sak kout biensir, me pandan sak peryod klas sinkant minit otan ki posib).
- gid **sak** zelev pou ki li koz bien, par bann enonse-fraz konple e plitar par enn ansenman fraz bien konstrwi e apropriye pou la-sitiasion.

Nou swet ou boukou satisfaktion dan ou travay avek sa materyel-la e nou invit ou kontakte nou lor sa adres mel-la pou tou kestion ou sizesion ki ou ena:

younitkreol@mieonline.org

Tab-de-matier

Volim 1

Avan-propo

Younit 1 : Mwa mo nom

1 / Paz enn

Aktivite 1	Mwa, mo nom
Aktivite 2	Ki mo nom?
Aktivite 3	Anou aprann enn sante
Aktivite 4	Mo ekrir mo nom
Aktivite 5	Mo aprann rekonet letiket mo tinom
Aktivite 6	Mo observ premie let dan mo sirnom
Aktivite 7	Anou met nou tou nou nom dapre lord alfabetik
Aktivite 8	Anou sante
Aktivite 9	Mo kopie tinom enn kamarad
Aktivite 10	Mo met zimaz bann let kapital dan mo latet
Aktivite 11	Anou observ nou bann nom ek rekonet bann let
Aktivite 12	Ki manier mo finn gagn mo nom?
Aktivite 13	Anou met bann let an per
Aktivite 14	Anou sante
Aktivite 15	Anou detas bann silab
Aktivite 16	Anou koze / rakonte
Aktivite 17	Anou get bann titlet bien
Aktivite 18	Anou invant enn novo sante
Aktivite 19	Anou gete, nou koze

Younit 2 : Mo laniverser

25 / Paz vennsink

Aktivite 1	Mo laniverser
Aktivite 2	Mo kolorye dat ki mo finn ne
Aktivite 3	Mo kolorye lane mo nesans
Aktivite 4	Mo al avek bann kamarad ki zot laniverser tom dan mem mwa ki mwa

Aktivite 5	Pou mo kone ki zour mo laniverser pou tonbe sa lane-la, ki mo bizin fer?
Aktivite 6	Mo aprann get bann mwa lane
Aktivite 7	Mo indik bann mwa ki mo kontan
Aktivite 8	Mo aprann get dan enn kalandriye
Aktivite 9	Mo pran kont bann mo ki dir kouman mo santi mwa
Aktivite 10	Mo aprann lord bann mwa dan lane
Aktivite 11	Mo sant " Bon aniverser "
Aktivite 12	Mo dir mo laz ek dat ki mo finn ne
Aktivite 13	Mo rakont zistwar mo nesans
Aktivite 14	Anou reflesi lor nou laniverser
Aktivite 15	Anou aprann enn sante lor bann kado laniverser
Aktivite 16	ENN laniverser bien spesial, laniverser nou pei
Aktivite 17	Komie bout mo tande dan sa bann mo-la?
Aktivite 18	Anou aprann enn sante ek apre kont silab
Aktivite 19	Anou gete, nou koze

Younit 3 : Bay bay ti lekol ————— 43 / Paz karanntrwa

Aktivite 1	Anou sante
Aktivite 2	Ki mo finn aprann dan lekol maternel?
Aktivite 3	Lezot zanfan ki mo kone, ki zot aprann dan lekol?
Aktivite 4	Ki nou bizin pou nou aprann? Ki manier nou aprann?
Aktivite 5	Mo papa, mo mama, zot ousi al lekol?
Aktivite 6	Anou rakont nou lazourne
Aktivite 7	Anou konpran kouman ekrir
Aktivite 8	Ki mo pou aprann dan " Grad 1 "?
Aktivite 9	Ki mo pou fer dan klas Kreol?
Aktivite 10	Anou ekoute
Aktivite 11	Kouma mo aprann?
Aktivite 12	Dan lezot klas ki mo fer?
Aktivite 13	Ki lekol ena apre lekol primer?
Aktivite 14	Lekol pou tou zanfan
Aktivite 15	Mo mazinn mwa plitar, kan mo pou vinn gran
Aktivite 16	Anou koze
Aktivite 17	Anou gete, nou koze

Aktivite 1	Anou koz lor nou novo lekol
Aktivite 2	Mo desinn mo lekol
Aktivite 3	Anou dir tou seki nou anvi lor nou lekol
Aktivite 4	Anou sante
Aktivite 5	Anou ekoute bien
Aktivite 6	Anou ekoute bien
Aktivite 7	Anou ekoute bien
Aktivite 8	Anou ekoute bien
Aktivite 9	Anou ekoute bien
Aktivite 10	Anou ekoute bien
Aktivite 11	Anou ekoute bien
Aktivite 12	Anou ekoute bien
Aktivite 13	Anou ekoute bien
Aktivite 14	Anou ekoute bien
Aktivite 15	Anou ekoute bien
Aktivite 16	Ala mo lekol
Aktivite 17	Mo dir enn fraz lor mo lekol
Aktivite 18	Mo ekrir enn fraz lor mo lekol
Aktivite 19	Anou ekrir dan nou kaye
Aktivite 20	Mo ekout zistwar “Tizan gato kanet”
Aktivite 21	Anou zwe de-trwa zwe lontan
Aktivite 22	Anou gete, nou koze

SINBOL | Deskripsion bann sinbol

Group klas avek profeser

Anou koze/diskite/rakonte

An ti group avek profeser

An ti group san profeser

Tousel avek profeser

Tousel

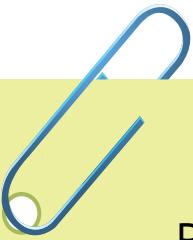
Anou koze ant nou

Avek paran

Anou observe

- Pou donn enn koerans lorganization sa "Kaye"-la, nou finn donn bann seri lexersis enn apre lot lor enn pwin ki pe travay, par exanp diskriminasion oditif dan younit 4.
- Me se ou, antan ki profeser, ki pou deside dan ki lord ek selon ki lazansman ou pou travay tou sa.
- Sirtou pa fer bann lexersis-la enn deryer lot ziska ki laklos sone toulezour e ki finn fini tou bann lexersis.
- Sa pou monotonn pou bann zelev ek sa kapav degout zot depi size-la. Fer donk bann ti panasaz orizinal; enn tibout sante, enn lexersis diskriminasion, enn moman lekritir ou enn zwe, etc.

Younit 1 / Aktivite 2 : De lexanP animasion klas

Profeser poz sa bann kestion-la avek enn postir souriyan. Li kapav al ver zanfan avek ki li pe adres laparol la, bes enn tipe ver li ou poz so de lame lor so pipit :

- Kouma to apele?
 - Christine.
 - Christine. (*Al ver enn lot zelev*) E twa, kouma to apele?
 - Anjali. (*Al ver enn 3em zelev*) Twa, kouma to apele?
 - Chloé.
 - Mmm, Chloé! Enn nom rar, sa!
 - E twa, (*Al ver enn zanfan ki dan enn lot parti klas*) kouma to apele?
 - Christian.
 - Christian! Twa, to apel Christine, li li apel Christian.

 - O.K., twa to Christine, twa to Anjali, twa to Chloé e twa to Christian. Samem? (*Retourn ver Christine*) Twa Christine, to apel Christine, ki Christine? /Eski to enan enn lot nom? /To apel zis Christine, samem?
 - Wi.
 - Abon, to pa ena enn lot nom? To apel zis Christine? O.K.
 - Twa Anjali, to enan enn lot nom? Wi?
 - Banor.
 - Aa, to apel Anjali Banor ! E twa Chloé, ki Chloé to apele?
 - Chloé Rose.
 - Aaa! Chloé Rose. E twa Christian, ki Christian to apele?
 - Christian Lafet.
 - A wi, Christian Lafet. Mo revinn ver twa Christine, to apel Christine, ki Christine?
- Bonzour bann zanfan!
 - Bonzour Mis/ Mesie.
 - Zot bien?
 - Wi Mis/ Mesie!
 - Bien bon. Zordi, bann zanfan ekout mwa bien.
Nou pou aprann inpe lor nou nom.
Dakor?
 - Wi, Mis/Mesie.
 - Mwa, mo apel Samantha. Mo appel Samantha.
Zot finn bien ekoute la, zanfan?
Kouma mo apele ?
 - Samantha.
 - Wi, Samantha. Samantha Savanne.
 - Ki Samantha?
 - Samantha Savanne.
 - Tre bien, Samantha Savanne.
Samantha, se mo nom, parfwa nou dir “tinom” ousi, e “Savanne”, ki li ete?
 - Ou lot nom.
 - Wi, ki lot nom? Kikenn kone kouma nou apel sa?
 - Ou sirnom, Mis.
 - Bravo, Marco, mo sirnom! Samantha, se mo tinom, e Savanne, se mo sirnom.
Zot tou finn bien konpran?
 - Bon, aster, enn par enn zot pou met zot debout ek zot pou dir ki zot tinom ek ki zot sirnom. Zot bizin koz for ek kler pou ki tou zanfan tandé. O.K.?

- Christine Vainqueur.
- Aaa, Christine Vainqueur.
Ale, anou dir sakenn kouma nou apele. Twa!

Ekout sak zanfan dir so nom. Repet li sak fwa apre zanfan-la.

- E mwa, kouma mo apele?
 - Samantha Savanne.
 - Wi, mo Mis/Madam Samantha Savanne.
Ale, aster, twa, to Winsley, pa vre?
 - Wi, Mis./ Wi, samem, Mis/Madam.
 - To ena frer?
 - Wi.
 - Komie frer to ena?
 - De.
 - De, kouma zot apele?
 - Kersley ek Derek./Mo gran frer apel Kersley, mo lot gran frer / mo tifrer apel Derek.
 - Wi, to ena rezon, zot vinn lekol isi mem, pa vre? Zot finn bien tande? Li, li apel Winsley, ek li enan de frer, enn Kersley, enn Derek.
- Be kifer zot toule-trwa pa apel Winsley? Mm? Twa to Winsley, to frer ki dan 3em, li Kersley, ek to frer ki dan 5em, li li Derek. Kifer zot pa apel parey/? toule trwa pa apel Winsley?**

Les li reflesi, donn enn explikasion e lezot zanfan ousi reponn.

- Ek ser, to ena enn ser, Winsley?
- Wi.
- Kouma li apele?
- Suzy.
- A ok, li ousi li pa apel Winsley kouma twa, li appelle Suzy!

(Fer koumadir ou etone. Sa letonnman-la, se enn stratezi ki pou fer bann zanfan port atansion seki finn arive, setadir seki finn dir. Li enn stratezi pou ki zot remark kitsoz an-partikilie, enn kondision pou ki enn laprantisaz kapav opere.)

Be kifer, sa ? In, be kifer sa, vouzot ?

Les bann zanfan koze, reponn. Lerla “ atrap ” seki enn zanfan dir kouma “ Be sakenn bizin ena so nom, sinon kouman pou kone? ” ou “ Sakenn pa parey, Mis! ” ou “ Sa zot tinom, Mis! ” ou ankor “ Sakenn so tinom, Mis! ” Antouka, les bann zanfan formil bann explikasion. Lerla, apre enn moman, al ver enn lot zanfan ek repet mem senaryo avek li.

- Anou repran enn kout. Sakenn isi ena enn nom. Lakaz, kot zot, zot frer ek ser ousi ena enn nom ki pa parey avek seki pou zot. Fabrice finn dir nou ki sa, li koumsa pou ki kone avek ki sann-la nou pe koze. Sakenn bizin ena so nom pou ki nou konn li, an personn. O.K.? Fabrice, Suzy, Christian, Chloé, Kersley, Derek, tousa, se nou nom. Personn lot dan nou fami pa apel mem nom ki nou. Li zis pou nou.
Ki mo nou servi pou dezign sa? Wi, nou nom. Zot konn enn lot manier dezign sa?

Les bann zanfan amenn mo “ tinom ”.

- Wi, nou ousi dir nou “ tinom ”. Alor, nou finn trouve ki sakenn dant nou, nou ena enn nom ou parfwa nou dir enn “ tinom ”.

Isi, kapav fer enn ti “ intermed ” kot pou ena enn ti dialog ant bann poupet ou pantin. Kapav fer bann ti “ finger puppets ” ou mem desinn lor ledwa bann zanfan pou ki li reprezent enn figirinn (evantielman, propoz profeser klas fer sa pandan klas “ Creative Activities... ”). Les bann zanfan zwe ant zot mem. Zot kapav marse, bouze, al rod enn kamarad avek ki zot anvi fer sa ti dialog-la.

Posib ousi demann bann zanfan amenn enn poupet ou enn robo depi zot lakaz ek zo fer bann poupet ek robo fer konversations.

Profeser fer enn kout:

- Bonzour. Mwa, mo appel Marianne. Mo finn rant dan “ Grad 1 ”. Twa, kouman to apele?
- Mwa, mo Tessa. Mwa ousi, mo dan “ Grad 1 ”. To oule zwe avek mwa?

Bann pwin ki importan pran kont :

Paz (ix), dan kote gos, profeser pe demar ek travay apartir bann zanfan. Li demann enn zanfan (ou plizier zanfan) – kouman li apele e se apartir sa bann l'informasion ki zanfan done la, apartir kestion ki li poz zot, ki li kontign so klas ek amenn bann lexanp sa bann konsep ki li pou nome apre.

A drwat, profeser pran so prop sitiasion, li donn li kouma enn lexanp, ek lerla li transpoz lexanp-la ver sitiasion bann zanfan.

Sa de manier fer la diametralman opoze. A drwat, profeser pe dir bann kitsoz, li pe fer bann “ statements ” ki li oule bann zanfan ekoute. Anplis, li pe pran limem kouma ka ki pou konsidere pou premie sitiasion ki pou lans klas.

Sa manier fer-la, li ok, parski profeser pe vremem koz avek bann zanfan, li pe pran enn lexanp ki bann zanfan kapav konpran ek answit li pe etann sa sitiasion-la pou ki li get ka bann zanfan.

Sa stratezi ki finn s a so “ topic ” pou klas-la.

Sa deziem lapros-la, li ilistre enn metod indiktif. Li pa demann ki bann zanfan ekoute ek memorize, li fer bann zanfan-la mem fourni bann l'informasion ki li pou servi pou li fer so klas. Bann zanfan dan enn leta konsantrasion relax, ki enn leta optimal pou aprann. Zot bizin amenn zot prop eleman dan sitiasion klas, seki vedir ki zot pe partisip reelman dan klas ki pe fer la. San zot lapor, pou mank materyo pou kontign klas.

Se sa lapros-la ki nou prekonize pou klas Kreol Morisien.

Pou ranfors definitivman konsep “ (ti) nom ”, kapav fer bann zanfan konpoz ek sant “ Ki pase la? ... Ki travay nou pou donn...? ”

Kapav ousi fer fer, pandan *Creative Education*, bann ti portre forma enn foto paspor environ avek penntel, enn tipe kouler ek enn ti detay (met inpe seve avek lalenn ek ekrir sak zanfan so nom anba-la) ek fer enn pano avek tousa bann portre-la. Kapav servi diferan kouler bristol pou kas iniformite; met bann ti boul papie mouslinn lor latet pou fer seve boukle; bann morso papie mouslinn ankor pou fer kouman enn morso linz, etc.

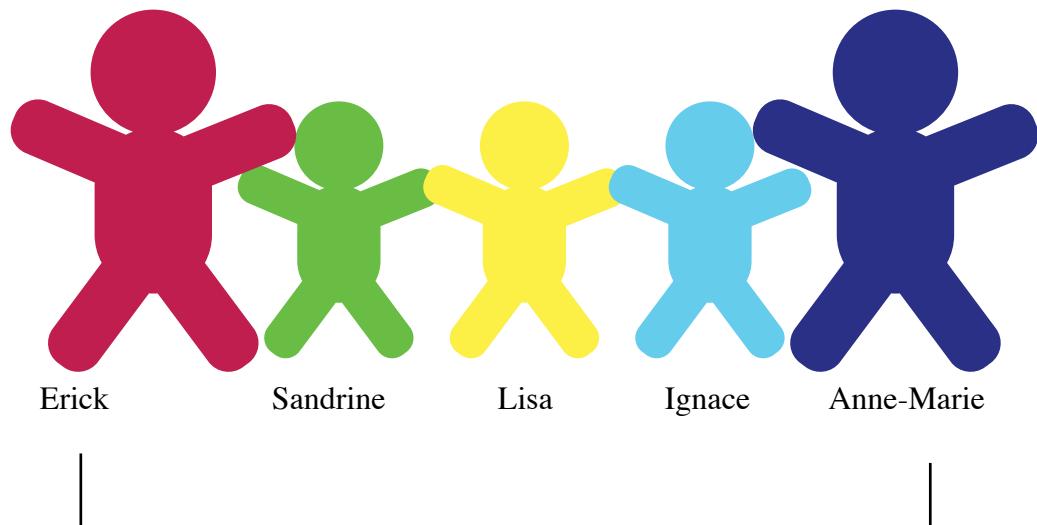
2em letap lerla, travay konsep “ sirnom ”.

- Zot rapel, nou ti get nou tou nou tinom?
-
- Ki nou ti fer ankor?
-
- Wi, mo trouve zot bien rapel seki nou ti fer. Zordi nou kontinie, zot dakor?
-
- Winsley, to ti dir nou to ena de frer, enn ser tousa; to ti dir nou zot nom tousa, to rapel? Zot rapel, vou zot? Me dir mwa twa, to gran frer, to ti frer, to ser tousa, zot zis Winsley, Derek, Suzy, ou bien bizin dir enn lot nom?
- Enn lot nom.
- Ki nom?
- Mervil.
- A wi, be kouma apel “ Mervil ” -la, li zot...?
- Nou sirnom, Mis?
- Wi, zot sirnom.
- Twa Amira, twa ousi, to ena enn sirnom? Wi? Ki to sirnom?
-
- To ena enn ser ou enn frer?
-
- Be kouma to frer apele?
-
- Zis, oubien Amira Khaled, kouma twa?
-
- Mm ! li appelle Nazim Khaled. Twa, to Amira, li, li Nazim, pa mem tinom, me toule de, zot Khaled.
[.....]
- Twa Ignace, ki Ignace to apele?
-
- A, Ignace Théodore. To ena enn ser swa enn frer? Wi?
-
- Be zot toule trwa apel parey : Theodore?
-
- Be tou zanfan dan lakaz apel Theodore alor?!
-

- E ki nou finn dir, kouma apel " Theodore " e " Khaled "?
- Se zot sirnom.

Fer sant " Ki pase la? " avek so varyant

E ala enn prodiksion ki kapav fer pou ranforsi konsept " sirnom " kouma enn nom ki tou dimoun dan enn fami partaze.

Théodore

Pou fer sa, dekoup bann ti silwet differan kouler (premie ek dernie pli gran) pou ki zot reprezent bann adilt. Ekrir enn tinom anba sak silwet ek inskrir sirnom lafami anba.

Fer sak zanfan fer sa pou so fami. Pou bann silwet zanfan, pliy enn band papie an akordeon, desinn enn silwet lor premie fas ek dekoup lor bann kontour silwet-la. Apre sa, kol de silwet paran sak kote.

Enn lexanp planing pou younit 1

Zour 1	Zour 2	Zour 3	Zour 4
Akey , instalasion	Aktivite 2 Ki mo tinom?	Aktivite 3 " Ki pase la?"	Ekout ou sant enn sante
Aktivite 3 " Ki pase la?"	Aktivite 4 Mo desinn mwā	Aktivite 2 Ki mo tinom lakaz?	Aktivite 2 Tinom papie
Aktivite 4 Mo desinn mwā	Aktivite 3 " Ki pase la?"	Aktivite 8 Varyasion lor " Ki pase la?"	Aktivite 4 Mo desinn mwā
Aktivite 3 " Ki pase la?"	Ekout enn sante depi lor CD	Aktivite 4 Mo desinn mwā	Aktivite 2 tinom Zwe konversation avek maryonet, poupet, etc.

1e semèn

Lakey. Koze, esanze lor wiken	Aktivite 2 Ki mo tinom papie / lakaz / gate?	Aktivite 5 Mo rekonet letiket mo tinom	Aktivite 5 Mo rekonet letiket mo tinom
Aktivite 2	Aktivite 2	Aktivite 8	Aktivite 8
Tinom lakaz /tinom papie	Ti desin forma foto paspor	Varyasion lor " Ki pase la?"	Varyasion lor " Ki pase la?"
Aktivite 3 " Ki pase la?"	Koze, esanze lor lorganizasion lekol	Laronn dan lakour avek varyasion " Ki pase la?"	Laronn dan lakour avek varyasion " Ki pase la?"
Aktivite 8 Varyasion lor " Ki pase la?"	Laronn dan lakour avek varyasion " Ki pase la?"	Aktivite 17 Anou get bann titlet bien	Aktivite 17 Anou get bann titlet bien

2^e semen

Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Oral	Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Dekor lankadreman	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Oral
Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Dekor lankadreman	Aktivite 14 2em varyasion "Ki pase la?" Dekor lankadreman	Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Dekor lankadreman	Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Dekor lankadreman
Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 17 Anou get bann titlet bien	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik
Aktivite 14 2em varyasion "Ki pase la?"	Aktivite 12 Kouman mo finn gagn mo nom? Oral	Aktivite 14 2em varyasion "Ki pase la?"	Aktivite 14 2em varyasion "Ki pase la?"

3^e semen

Aktivite 11 Dekor kad foto avek bann let ki trouv dan zot tou zot tinom	Aktivite 16 Mwa, mo finn donn mo nom ki sann-la?	Aktivite 11 Dekor kad foto avek bann let ki trouv dan zot tou zot tinom	Aktivite 11 Ekout enn sante
Ekout enn sante	Aktivite 11 Dekor kad foto avek bann let ki trouv dan zot tou zot tinom	Aktivite 11 Ekout enn sante	Aktivite 16 Mwa, mo finn donn so nom ki sann-la?
Aktivite 16 Mwa, mo finn donn so nom ki sann-la?	Aktivite 16 Ekout enn sante	Aktivite 16 Mwa, mo finn donn so nom ki sann-la?	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik
Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 11 Dekor kad foto avek bann let ki trouv dan zot tou zot tinom

4e semèn

Aktivite 7 Klas tinom an ord alfabetik	Aktivite 14 2em varyasion lor "Ki pase la?"	Aktivite 6 Observ 1e let dan mo sirnom	Aktivite 15 Anou detas bann silab
Aktivite 8 Varyasion lor "Ki pase la?"	Aktivite 6 Observ 1e let dan mo sirnom	Aktivite 14 2em varyasion lor "Ki pase la?"	Aktivite 8 Varyasion lor "Ki pase la?"
Aktivite 17 Anou get bann titlet bien	Aktivite 9 Mo met zimaz bann let kapital dan mo latet	Aktivite 9 Mo kopie sirnom enn kamard	Aktivite 6 Observ 1e let dan mo sirnom
Aktivite 2 Inser tinom, etc	Aktivite 3 "Ki pase la?"	Aktivite 18 Anou invent enn nouvo sante	Aktivite 9 Mo kopie sirnom enn kamard
Aktivite 6 Observ 1e let dan mo sirnom	Aktivite 17 Anou get bann titlet bien	Aktivite 6 Observ 1e let dan mo sirnom	Aktivite 18 Anou invent enn nouvo sante

5^e Semen

Aktivite 15 Anou detas bann silab	Aktivite 18 Anou invent enn novo sante	Aktivite 19 Anou gete, nou koze	Aktivite 19 Anou detas bann silab
Aktivite 2 Fer bann ti figirinnkon pozision lafami avek zis tinom	Aktivite 13 Fer koresponn tit let & let kapital	Aktivite 18 Anou invent enn novo sante	Aktivite 19 Anou gete, nou koze
Aktivite 13 Fer koresponn tit let & let kapital	Aktivite 19 Anou gete, nou koze	Aktivite 15 Anou detas bann silab	Aktivite 1 Mwa, mo nom
Aktivite 18 Anou invent enn novo sante	Aktivite 15 Anou detas bann silab	Aktivite 1 Mwa, mo nom	Aktivite 1 Fer koresponn tit let & let kapital
Aktivite 2 Fer bann ti figirinn konn pozision lafami avek tinom	Aktivite 2 Ti figirinn konpozision lafami avek tinom ek simnom	Aktivite 2 Ti figirinn konpozision lafami avek tinom ek simnom	Aktivite 18 Anou invent enn novo sante

6e semèn

YOUNIT 1

Pran konsians so lidantite

Rekonesans grafik so nom

Rekonesans let kapital ek titlet

Rekonesans silab

YOUNIT 1

Not pou profeser

Aktivite 1

Mwa, mo nom

Fer sa aktivite-la kan finn ariv lafin younit-la.

Kol fotokopi sak zelev

- (i) so tinom an gran ek zanfan-la dekore.
- (ii) so tinom an gran an “embossed” ou “shadow” ek zanfan-la pas enn penntel lor so kontour.

Aktivite 2

Ki mo nom?

**Minister Lasante Biblik
Lopital**

AKT-DE-NESANS

Tinom : _____

Sirnom : _____

Dat de nesans : _____

Ler : _____ -**er**

Longer : _____ **santimet**

Pwa: _____ **kilogram**

Not pou profesor

Fer konversation avek sak zanfan:

- Kouma to apele?
- Lakaz, kouman to mama apel twa?
- Ek dan rezis, anou get enn kout ki nom finn mete dan rezis....

Get paz x- XIV ousi.

Amenn bann zanfan donn zot (diferan) nom pou differan lizaz. Ariv tigit par tigit a bann konsept anba la.

Mo tinom Akt-de-nesans

Li pa importan si tou zanfan pa ena de tinom differan, enn tinom papie, enn tinom lakaz.

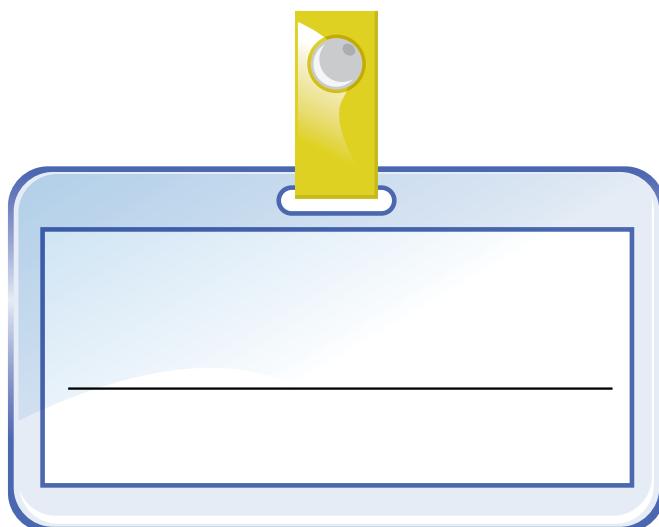
Fer bann zanfan amenn zot Akt-de-nesans e zot kart de-sante. Fini dir bann zanfan ki pou gete lor la dan klas pou ki bann paran donn bann linformasision-la bann zanfan. Ena paran pou mem kapav ranpli dokiman lao la ki zanfan lerla pou dir tou dimounn dan klas.

De manier zeneral, get sa bann linformasision-la lor Akt-de-nesans ek kart de sante pou sak zanfan ek fer sak zanfan dir zot (ek pran konsians tousa).

Ou pou kapav deside ki ou pou ranpli form-la lerla-mem (oumem pou bizin fer sa) ou donn bann linformasision-la zis oralman pou le-moman.

Valoriz sak zanfan so sitiasion san kasiet diferans ki ena ant bann sitiasion.

Mo tinom lakaz

Not pou profeser

Mo nom gate

Pa obliz bann zelev donn zot nom gate.

1. Pa tou zelev ki ena enn nom gate.
2. Enn nom gate, li enn nom ki servi dan enn lespas prive.
3. Pa les bann zanfan apel enn kamarad par so nom gate pou sikann li.

Mo sirnom

Gard an tet ki kapav dir " nom gate " ou " tinom gate ", " tinom papie " ou " prenom ", " sirnom " ou " signatir ".

Selon bakgrawnd familial bann zelev, servi ousi sa bann ekivalan-la e aksepte ki zanfan servi zot.

Nou konsian ki ena zanfan ki ena bann sirnom ki pa valorizan me nou pa kapav sanz sa. Se ou manier dir sa bann nom-la, travay lor zot kouma lor ninport ki lot nom, ki pou ed zanfan-la pa santi li zene ou onte

Mo nom

(mo tinom papie + mo sirnom)

Ativite 3

Anou aprann enn sante

" Ki pase la? "...

Ki pase la? *Marsan dile.*

Ki dile? *Dile kaye.*

Ki kaye? *Kaye devwar.*

Ki devwar? *Devwar Angle.*

Ki Angle? *Angle potis.*

Ki potis? *Potis zasar.*

Ki zasar? *Zasar mang.*

Ki mang? *Mang lakord.*

Ki lakord? *Lakord koko.*

Ki koko? *Koko manze.*

Ki manze? *Manze koson*

Ki koson? *Koson dan park.*

Ki park? *Park dibwa.*

Ki dibwa? *Dibwa kolofann.*

Si mo trap li

Si mo gagn li

Si mo gagn li

100 kout baton lor so lerin.

Not pou profesor

Diviz klas an de group.
Enn group poz kestion, lot
group reponn.

Ou bizin repet sante-la
avek bann zelev ziska ki
zot konn li.

Sa oule dir ki pa pe
“expect” ki bann zelev lir
parol sante-la. Selman zot
bizin kone ki sante-la so
bann parol finn inprime
lor sa paz-la.

Zot ousi bizin realize ki
ofir-amezir zot aprann lir,
zot pou (bizin) kapav lir
bann parol-la.

Enn lot kitsoz interesan se
ki bann zanfan kapav servi
zot konesans sa sante-la
pou zot devine kot bann
mo-la ete lor paz-la; ek
apre gete si zot finn bien
devine.

Savedir ki enn text
koumsa, mem si pa pe met
li explisitman pou ki bann
zelev aprann lir, li kapav
ousi servi pou sa.

Aktivite 4

Mo ekrir mo nom (anba mo desin)

Mo desinn momem.

Mo tinom papie

Mo tinom lakaz

Mo sirnom

Mo ekrir mo nom anba desin ki mo finn fer.

Not pou profesor

Fer sa paz-la an bout-bout,
an alternans avek sante
" Ki pase la? "

Dabor, fer sak zanfan
desinn limem. Ankouraz
bann zanfan exprim zot
mem dan zot desin. Les
zot servi penntel, kreyon
lasir gra, kreyon kouler,
seki zot anvi. Zot desin
pa pou resanble zot, li
normal.

Pou prepar lekritir tinom
papie, fer sak zanfan dir
so tinom papie.

Ekrir tinom-la lor tablo
avek swin.

Fer eple sak tinom lor
tablo ofir amezir.

Servi sa moman-la pou fer
observ trase bann let.

Ofil bann klas, pou bizin
fini get tou bann let
lalfabe.

Bann zanfan ekrir zot
tinom papie anba zot desin
a gos.

Fer enn zanfan eple so
tinom papie. Enn kamarad
ekrir tinom-la lor tablo
pandan ki li pe eple. Klas
cheke.

Fer parey pou tou tinom
lakaz, ek pou tou sirnom.

Aktivite 5

Mo aprann rekonet letiket mo tinom

Mo trouve ek dir seki fer mwa rekonet mo tinom.

Not pou profesor

Poz bann gran letiket differan kouler tinom papie ou tinom lakaz lor enn latab.

Fer sak zanfan rod so tinom.

Ed zanfan-la par bann kestion. " Anou get nom X aster. To nom kourt oubien long? Ena boukou let monte, desann / plizier fwa mem let? " etc.

Bann tinom ekrir an titlet, mem pou premie let tinom-la.

Apres bann session, pou bizin fini reget tou let alfabe.

Bann let bizin ekrir dan stil " penmanship ".

Kan finn fini, donn bann zanfan enn paz kot zot tou ena zot tinom.

Fer zanfan kol paz-la isi dan kaye.

Lerla zot anserkle ou kolorye zot tinom.

Aktivite 6

Mo observ premie let dan mo sirnom

Mo dekrir let kapital ki ena dan koumansman mo sirnom.

Mo dir kouma li pa parey ditou avek enn lot let kapital.

Mo dir kouma li inpe parey avek enn lot let kapital.

Not pou profesor

Si bizin fer enn rapel,
retourn p. 3.

Ala sertenn kestion ki ou kapav poze pou ed zelev observe:

Ki kote li tourne?

Ki kalite baton li ena?

Li ena (bann) baton swa li kourbe?

Swa toule-de? etc.

Fer zanfan dekoup plizier lexanp sa let-la dan lagazet, magazinn, piblisite, tousa, ek kol zot isi.

Fer bann zanfan ekrir plizier fwa sa let kapital-la isi.

Fer bann zanfan ekrir de-trwa fwa sa let kapital-la isi.

Fer bann zanfan ekrir de-trwa fwa sa let kapital-la isi.

Aktivite 7

Anou met (nou) tou
nou tinom dapre lord
alfabetik.

A

Handwriting practice lines for the letter A.

B

Handwriting practice lines for the letter B.

C

Handwriting practice lines for the letter C.

D

Handwriting practice lines for the letter D.

E

Handwriting practice lines for the letter E.

F

Handwriting practice lines for the letter F.

G

Handwriting practice lines for the letter G.

H

Handwriting practice lines for the letter H.

a b c d e f g h

Not pou profesor

Isi, travay avek bann let kapital, me lor bann tinom

Met bann zanfan an ron swa les zot dan zot plas abitiel ek koumans par fer dir tou bann tinom. Sak zanfan dir so tinom.

Apre, anonse ki pou refer mem zafer, (rekoumans sa “move”-la) me kouma tann enn nom ki koumans par A, bizin fer enn signal: lev lame ou tap lame, *etc.*

Fer zelev verifie (oralman) si zot vremem tann [a] dan koumansman tinom-la. Si li vre, ekrir ou fer ekrir nom-la lor tablo. Servi enn lakre ou enn marker enn lot kouler pou tras let dan koumansman mo-la.

Met bann zanfan anlign dapre sa lord-la.

Kan finn gagn tou bann tinom avek A, demann bann zelev ekrir bann tinom-la isi, akote let " a ".

I

Handwriting practice lines for the letter I.

Not pou profeser

J

Handwriting practice lines for the letter J.

Kontinie koumsa ziska ki
finn ekout tou bann tinom
ek finn ekrir zot ousi.

K

Handwriting practice lines for the letter K.

L

Handwriting practice lines for the letter L.

Fer par tibout, enn let
ou de let a-lafwa. Swa
interkal enn lot aktivite
ant.

M

Handwriting practice lines for the letter M.

N

Handwriting practice lines for the letter N.

O

Handwriting practice lines for the letter O.

P

Handwriting practice lines for the letter P.

Q

Handwriting practice lines for the letter Q.

i j k l m n o p q

R

Handwriting practice lines for the uppercase letter R.

S

Handwriting practice lines for the uppercase letter S.

T

Handwriting practice lines for the uppercase letter T.

U

Handwriting practice lines for the uppercase letter U.

V

Handwriting practice lines for the uppercase letter V.

W

Handwriting practice lines for the uppercase letter W.

X

Handwriting practice lines for the uppercase letter X.

Y

Handwriting practice lines for the uppercase letter Y.

Z

Handwriting practice lines for the uppercase letter Z.

r s t u v w x y z

Not pou profeser

Tap sa lalis-la ek kol li
dan klas.

Aktivite 8

Anou sante

Ki pase la? Enn ti

Ki so nom? So nom

Ki?

Not pou profeser

Bann zelev gard mem
ritm ek melodi sante " Ki
pase la? " me sanz bann
kestion/repons.

Premie posibilité:
Fer enn ti sato avek enn
gran karton. Dekoup enn
lafnet ladan.
ENN zanfan pas devan
lafnet.
ENN gard, deryer lafnet-la,
demande:
- *Ki pase la?*

ENN lot gard, andeor
sato, reponn:
- *ENN ti garson/ Enn ti tif.*
- *Ki so nom?*
- *So nom Odil.*
- *Ki Odil?*
- *Odil Sanper.*

Lot posibilité:
Bous lizie enn zanfan ek
sertin lezot pase enn par
enn avek enn tapaz pou
permet poz kestion.

Sak zanfan pou kapav pli
tar ekrir (swa lafin term
swa lafin younit) de-trwa
fraz lor enn-de kamarad ki
li swazir.

Li kapav al get dan lalis
rezis ki finn afise pou chek
so manier ekrir.

Me sa aktivite-la, li dabor
enn aktivite pou fer bann
zanfan sante ek amize
avek langaz. Li esansiel
pou ki zot devlop enn bon
rapor avek laprantisaz dan
lekol.

Aktivite 9

Mo kopie tinom enn kamarad

Not pou profesor

" Swazir enn kamarad so tinom, rode kot li ete dan lalis bann tinom, observ li bien, dir li an 2 ou 3 bout si bizin, eple sak bout-la dan to latet ek ekrir li. Alafin, verifie si to finn bien ekrir nom-la. To kapav al montre kamarad-la ek fer li gete si to finn bien ekrir so tinom ".

Aktivite 10

Mo met zimaz bann let kapital dan mo latet

Si bann zanfan pankor pare pou sa, travay lor enn poster let avan — ou ekrir bann let lor tablo.

" Mo trouv bann titlet ki ena enn long baton ek mo kol zot ".

" Mo trouv bann titlet ki ena bann ron ek mo kol zot ".

Fer ousi bann zanfan nomm bann let.

Aktivite 11

Anou observ nou bann tinom ek rekonet bann let

Not pou profeser

Met de-trwa zanfan zot
foto lor enn karton.

Apre fer zot rod bann let
ki komin dan zot tinom:
"Ena let x dan nou tou
nou tinom".

"Mo trouv ek mo kol let
x. " etc....

Fer bann zelev-la fer
lankadreman bann foto-la
avek sa bann let-la.

Zot dekoup bann let-
la dan bann piblisite,
magazinn, ek zot kole zot
mem. Zot kapav servi let
kapital ek titlet toule-de.

Fer enn exposizion bann
travay-la andeor klas. Sa
pou rann bann zanfan fier
zot travay.

Kan expozision finn fini,
donn enn zanfan karton-la
pou li kol dan so kaye.

Bann lezot zanfan group-
la fer enn lankadreman
avek bann let komin-la a
kote.

Aktivite 12

Ki manier mo finn gagn mo tinom ?

Mo met enn foto mwa tibaba anba
ek mo ekrir mo nom anba foto-la.

(Large dashed rectangular box for drawing a picture of the child's mother.)

Mwa, _____, tibaba

Dat : _____

Mwa : _____

Lane : _____

Not pou profesor

Ti fer enn batem ouswa
enn lapriyer pou donn twa
to nom?

Eski finn fer enn fet?

Fer bann zanfan reflesi si
zot ena repons-la ou bien
non. Fer zot reflesi lor ki
manier zot kapav kone.
(*Al demann lakaz tanto.*)

Demande si enn zelev
konn enn tibaba ki finn
fek ne. Fer li dekrir ti-
baba-la ek rakont sertenn
moman ou zour spesial
(batem, etc.)

*Mo mama ti get enn fim, li
finn bien kontan fim-la...*

*Mo granper ti toultan
kontan sa tinom-la....*

Fer sak zelev dekor paz-la
avek bann let so tinom ek
so sirnom toule-de. Li tras
zot avek penntel diferan
kouler.

Fer li fer enn lankadreman
avek let kapital, apre
enn lot avek titlet. So
lankadreman pou doub.

Aktivite 13

Anou met bann let an per

Not pou profeser

Fer observ trase bann
titlet.

Met bann zanfan an ti
group ek fer zot dekoup
bann let lalfabe an kapital
ek an titlet pou kol zot an
per, enn akote lot.

Zot kapav fer sa avek sis premie let lalfabe, apre avek sis lezot let, *etc.*

Bizin fer sa de-trwa fwa
avek bann ti varyant.

Enn lot aktivite:

Fer bann zanfan rekonet
zot nom dan rezis,
fotokopie an bien gran.

Fer li " personaliz " la lis-la. Li kapav repas pentel kouler lor so nom, " highlight " li, anserkle avec enn lalinn dantle avek enn pentel fin, desinn enn ti fler anplas bann pwin lor " i, j "t, etc.

Sa lafis-la pou res afise
dan klas swa an deor klas.

Aktivite 14

Anou sante

Ki pe asize la? **Mikael.**

Mikael ki Mikael? **Mikael Fournier.**

Ki travay nou pou donn li? **Mikael pou efas tablo.**

Mikael, to kontan swa non? **Mikael kontan.**

Not pou profesor

Repran sante ki finn
aprann p. 12, me sanz
lord bann nom.

Touzour enn group
poz kestion, lot group
reponn.

Sante-la pou ena otan
kouple ki ena zanfan
dan klas. Develop li
gradielman (e non pa
fer tou enn sel kout).

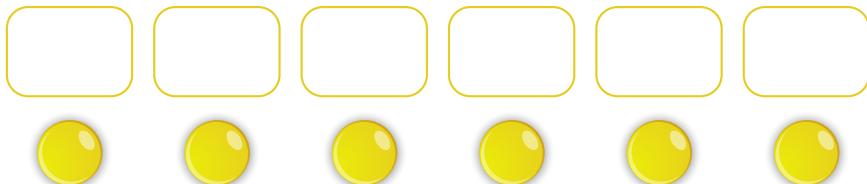
Aktivite 15

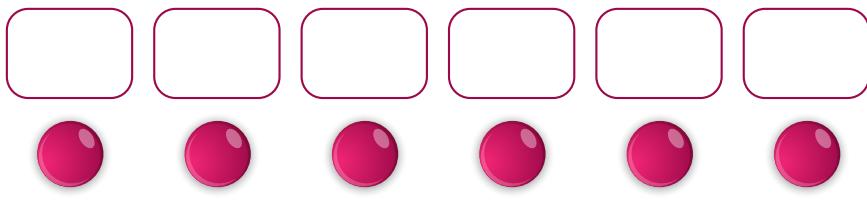
Anou detas bann silab

Komie bout mo tande dan:

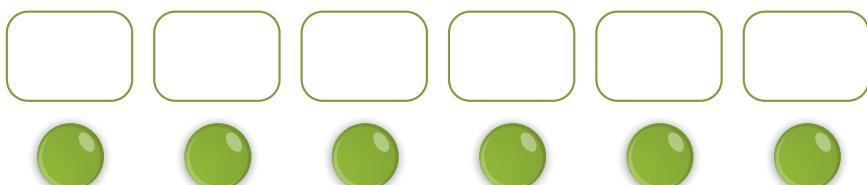
mo tinom lakaz

mo tinom papie

mo sirnom

Komie bout mo tande dan mo nom gate?

Not pou profeser

Par " bout " isi, nou pe refer a silab. Me servi mo la toutswit. Atann bann zelev finn konn idantifie zot pou servi mo " silab ".

Sa aktivite-la koumans fer bann zanfan port atansion a bann silab ek travay lor la.

Kolorye otan ti rektang ki to tann silab dan to tinom, to sirnom ek to nom gate.

Inite silabik dan enn mo, li enn analiz langaz ki bien itil. Li ousi boukou pli fasil ki analiz bann inite fonetik.

Aktivite 16

Anou koze / rakonte

Mo bann paran finn donn mwa mo nom.
Mwa, mo finn donn so nom kisann-la?

A large, dashed rectangular frame with a double border, designed for children to draw or write their responses.

Ki manier mo finn swazir nom-la?

Not pou profeser

Sa seksion-la dabor enn
seksion pou ki bann
zanfan aprann pran laparol
ek partisipe kouma bizin
dan klas. Fode pa anpes
zot koze: bizin ankouraz
zot, amenn zot koze par
bann fraz, enons bann lide
ki zot devlope an enn, de
ou plizier fraz.

Fer kol foto ou zimaz
zot lisien/sat/torti/poul/
poupet/nounours, etc.

Li importan ousi fer bann
zanfan aprann koze
klerman, pou lezot bien
konpran seki zot pe dir.
Bizin ousi ki lezot ekoute
kan enn zanfan pe koze.

Sa bann konportman-la
pou evalie.

Aktivite 17

Anou get bann titlet bien

Mo kol bann let ki ena enn long baton.

Mo kol bann let ki ena bann ron.

Mo kol bann let ki ena bann pon.

Not pou profesor

Mo trouve ek mo kole...

bann let kouman M ou N
ou U ou W

Mo kol bann let ki ena enn ti lake.

Mo kol bann let lor ki ena bann pwin.

Not pou profeser

Mo kol enn let ki kouma enn zekler.

Mo kol enn let ki kouma enn serpan.

Mo kol bann let ki get zot dan laglas.

d/b, u/n, p/q, f/t

Aktivite 18

Anou invant enn nouvo sante

"Ki pase la?"

Ki pase la? Odile.

Ki Odile? Saki per krokodil.

Not pou profesor

Repran sante-la ek
fer trouv bann nouveau
parol.

An group 2 swa 3
anviron, bann zanfan
mazinn enn fraz lor
zot nom. Lafin fraz-la
ena mem son ki lafin
nom-la.

Odile,... saki per
krokodil.
Shaad, seki malad.
Yan, seki kontan
laviann.
Sara, seki per lera. etc.

Sak group donn so
bann fraz ek tou
zanfan, avek profesor
ansam, ekoute ek
aksepte ou amelior
bann fraz-la ek sey
ekrir bann fraz-la lor
table.

Sa pou permet sak
zanfan kapav ekrir so
fraz dan so
"kaye zelev".

Bann zelev gard mem
ritm ek melodi ek sanz
bann kestion/repons.

Aktivite 19

Anou gete, nou koze

Joan Miro

Not pou profeser

Sa ribrik-la servi pou
ki zelev devlop zot
kapasite pou observe,
zot imaziner ek zot
kreativite.

Enn deroulman posib:
Ki zot trouve la?
Kitfwa bann zelev pou
koz lor bann form,
swa bann kouler, bann
lalinn.

*Be li zis sa, oubien tou
sa fer enn desin?
Eski zot kontan desin-
la?*

*Dapre zot, eski pint-la
finn nek met so pinso
isi, fer enn lalinn la ou
bien li finn anvi rakont
kitsoz?*

*Eski nou nou kapav
invant enn zistwar
apartir de la?*

YOUNIT 2

Mo laniverser

- Reper dan letan (lane)
- Reper dan lane (mwa)
- Reper dan mwa (dat)
- Reper dan lasemenn (zour)
- Dekoupaz ek kont silab
- Reprezentasion letan (lane, mwa)

YOUNIT 2

Aktivite 1

Mo laniverser

Mo dir mo dat laniverser.

Mo kolorye mwa dan ki mo finn ne.

Zanvie
Fevriye
Mars
Avril
Me
Zien
Zylie
Out
Septam
Oktob
Novam
Desam

Not pou profesor

Pran letan fer bann
zanfan sey konpran
ki ete sa lalis-la e ki li
servi isi.

Donn zanfan letan pou
zot poz kestion, fer
komanter tousa.

Tigit tigit, fer zot pran
labitud koze san riy-
riye. Zot bizin aprann
koz avek serye, san
zot fer timid, dan enn
lespri pou esanke, pou
dekouver, pou explor
bann mo ek bann lide.
Fer mansion ousi bann
labitud ki nou ena dan
nou lakaz, nou lafami,
etc.

Se koumsa ki bann
zanfan pou tir plis
profi depi sa klas-la,
devlop zot lintelizans,
zot kapasite servi
laparol ek zot kapasite
kominike dan enn
kontext ki bien diferan
depi kontext lakaz.

Fer sak zanfan exprim
li bien, dan enn fason
kler:

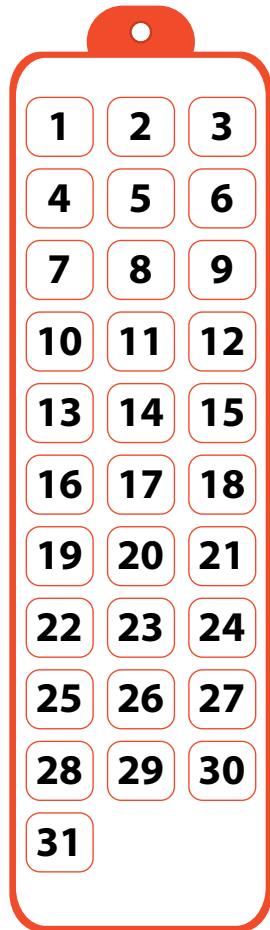
" *Mwa, mo finn ne*
dan mwa Avril. / Mwa
mo'nn ne dan mwa
Fevriye. / Mwa ousi
mo finn ne an Me,
parey kouman Patrick.
"

Si zanfan-la oule dir

Aktivite 2

Mo kolorye dat ki mo finn ne

Aktivite 3

Mo kolorye lane mo nesans

Not pou profeser

ankor plis kitsoz, les li:

"Mwa, mo finn ne
mem mwa ki mo
mama. Nou toule de
finn ne an Septam."

Sa bann aktivite-la pa finn forseman fer pou idantifie zour, dat, mwa, etc. Pa zis repos ki importan: seki importan ousi, se koze, diskite, rakonte, ek met an evidans linskripsion dan dimansion tanporel. Sa linskripsion-la, li enn konsep fondamantal.

Aktivite 4

**Mo al avek bann kamarad
ki zot laniverser tom dan
mem mwa ki mwa**

Not pou profesor

" Yer ek avantier nou finn get zot dat laniverser, pa vre? "

Fer sak zanfan ekrir so nom dan " Kaye Zelev " tou bann kamarad dan so group.

Si ena enn zanfan ki anv ekrir nom (sertenn) so bann kamarad, les li. Gete si sa demontre enn pli gran konfians dan lapropriasian lekri. Me evidaman, pa les zot lager.

Aktivite 5

**Pou mo kone ki zour mo
laniverser pou tonbe sa
lane-la, ki mo bizin fer?**

Bann zour lasemenn

Lindi		
Mardi		
Merkredi		
Zedi		
Vandredi		
Samdi		
Dimans		

Servi aktivite 5 pou lans diskision ek fer bann zanfan koze, sey trouv solision.

Sa aktivite-la bien importan.

Les bann zanfan diskite, propoze, sanz lide, fer enn lot propozision, etc. Se sa kalite prosesis la ki aprann bann zanfan examinn enn problem ek trouv solision pou rezoud li.

Ou rol ladan, se zwe moderater.

Fer zot get dan kalandriye kot bann zour-la ete ek kouma finn indik zot.

Kontrerman a konsep " mwa " ek " lane ", fode ki zanfan konn bann zour lasemenn bien.

Fer resit sekans bann zour dan lord.

Fer asosie bann zour avek sertenn evennman ordiner (zour ki nou vinn lekol ; zour kot nou res lakaz ; zour al lames/tanp/moske/ etc. ; zour ki gagn tel kitsoz dan lekol, etc.)

Fer ousi repere ki zour zordi, ki zour ti ete lavey, ki zour le-landemin pou ete, etc.

Aktivite 6

Mo aprann get bann mwa lane

Mo ekrir mo nom ek nom mo bann kamarad ki zot laniverser tom mem mwa ki pou mwa kot bizin.

1 Zanvie	7 Zilie
2 Fevriye	8 Out
3 Mars	9 Septam
4 Avril	10 Oktob
5 Me	11 Novam
6 Zien	12 Desam

Not pou profeser

Fer zanfan asosie nonb ordinal (premie, deziem, etc.) ek mwa lane.

Kapav fer enn zwe-kwiz:

Dernie mwa lane, ki ete?

Bolom Nwel pas premie mwa swa dernie mwa lane? etc.

Aktivite 7

Mo signal bann mwa ki mo kontan

1	Zanvie
2	Fevriye
3	Mars
4	Avril
5	Me
6	Zien
7	Zylie
8	Out
9	Septam
10	Oktob
11	Novam
12	Desam

Not pou profeser

Parski laniverser so papa, peryod al res kot tonton, *etc.*

Parski ena fet ki li kontan (Pak, Divali, Lane, *etc.*), parski li kapav manz tel ou tel frwi, " aras pistas, al zardin avek mo papa " *etc.*

Aktivite 8

Mo aprann get dan enn kalandriye

Mo kol paz kalandriye kot ena zour mo laniverser ek mo kolorye zour-la.

Mo dekor seki lao.

Not pou profesor

Fer bann zanfan
amenn paz kalandriye
kot ena zour zot
laniverser.

Pou dekore, fer met
bann ti pwintiye an
dezord, ouswa bann ti
zetal, bann ti lalign
ondile, etc.

Met zot devan de
sition-problem:
1. Donn paz
kalandriye pou enn
lot mwa.
2. Donn kalandriye
enn lane ki finn deza
pase, e kot zour-la
pa parey.

*Eski mo kapav get dan
ninport ki kalandriye
pou mo konn zour mo
laniverser sa lane-la?*

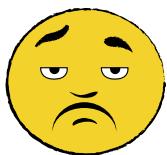
Repons: *Kalandriye-la
bizin finn fer pou sa
lane-la.*

Sertennman, bann
zanfan pa pou trouv
sa repons-la. Li pa
grav ditou, me bann
sition-la pou fer zot
reflesi.

Aktivite 9

**Mo pran kont bann mo ki
dir kouman mo santi mwa**

Zour mo laniverser, mo ...

Not pou profeser

Ale, X, rakont nou
kouma to ete zour to
laniverser. Li enn zour
kouman lezot zour?

Deza kan to al dormi
lavey, ki to panse dan
to latet? ...

Sirman, sa
konversasion-la pou al
ziska landemin. Lerla,
rapel bann azektif,
bann expresion, etc.
ki bann zanfan finn
servi.

Donn inpe lot mo ou
expresion, ek lerla dir
bann zanfan desinn zot
lazwa ou ninport ki lot
santiman ki zot resanti
sa zour-la.

Desin-la kapav pa
" reprezent " nanye,
nou kapav pa konpran
li, me li enn expresion
otantik e donk li ena
valer.

Kapav fini sa aktivite-
la par enn prodikson
kourt ki zanfan-la
kapav ekrir anba so
desin. Pou sa, repran
bann mo, ek sey
trouve, ansam avek
bann zanfan, kouma
pou ekrir tel ou tel mo.

Aktivite 10

Mo aprann lord bann mwa dan lane

Anou klas nou tou nou laniverser
dapre mwa nou nesans.

1	Zanvie	
2	Fevriye	
3	Mars	
4	Avril	
5	Me	
6	Zien	
7	Zylie	
8	Out	
9	Septam	
10	Oktob	
11	Novam	
12	Desam	

Not pou profesor

Servi enn kalandriye
pou desid lord bann
mwa.

Pa nek tir li ek dir ki
zot pou get ladan. Fer
enn ti " sispans ", fer
koumadir pa kone
kot pou klas bann
laniverser, *etc.*

Amenn bann zanfan
fer bann propozision.

Sa aktivite-la, li
enn vre " *problem-solving activity* " ki
pou ed zelev devlop
zot konpreansion
deroulman enn lane.

Aktivite 11

Mo sant " Bon aniverser "

Mo laniverser

Bann ti petal dife kouler
Lor to gato sant lalimier
Sak labouzi lor to gato
Ekler to laz mo ti-koko

Nou tou ki la,
Mama, papa,
Granper, Granmer
Tou to fami
Nou sant anker
Bon aniverser,
Bon aniverser,
Bon aniverser,
Bon aniverser,

Nou tou ki la,
Linda, Simon,
Riza, Sailesh, ...

Tou to bann kamarad
ek Mis ek lezot profeser?
Nou tou swet twa
Bon aniverser
Bon aniverser
Bon aniverser

Depi Latizann pou letan lapli. (Dev Virahsawmy)

Not pou profeser

Sa text-la, li enn poem.

Kouma tou poem, li zwe avek bann sonorite: bann rim an "o". Ena ousi boukou son /r/ ou /er/. Ena ousi detrwa rim an /a/.

Evidaman, pa koz "rim" avek bann zelev, me demann zot fer zot 'zorey fer atansion' bann son, sirtou lafin bann lalign ek dir/ sant text-la avek lazwa. An mem tan, met an valer bann son ou lezot lefe poetik ki ou anvi fer zelev remarke.

Profeser bizin explike ki moman ki sa poem-la pe dekrir, se moman kot pe soufle labouzi.

Met nom bann zanfan dan klas.

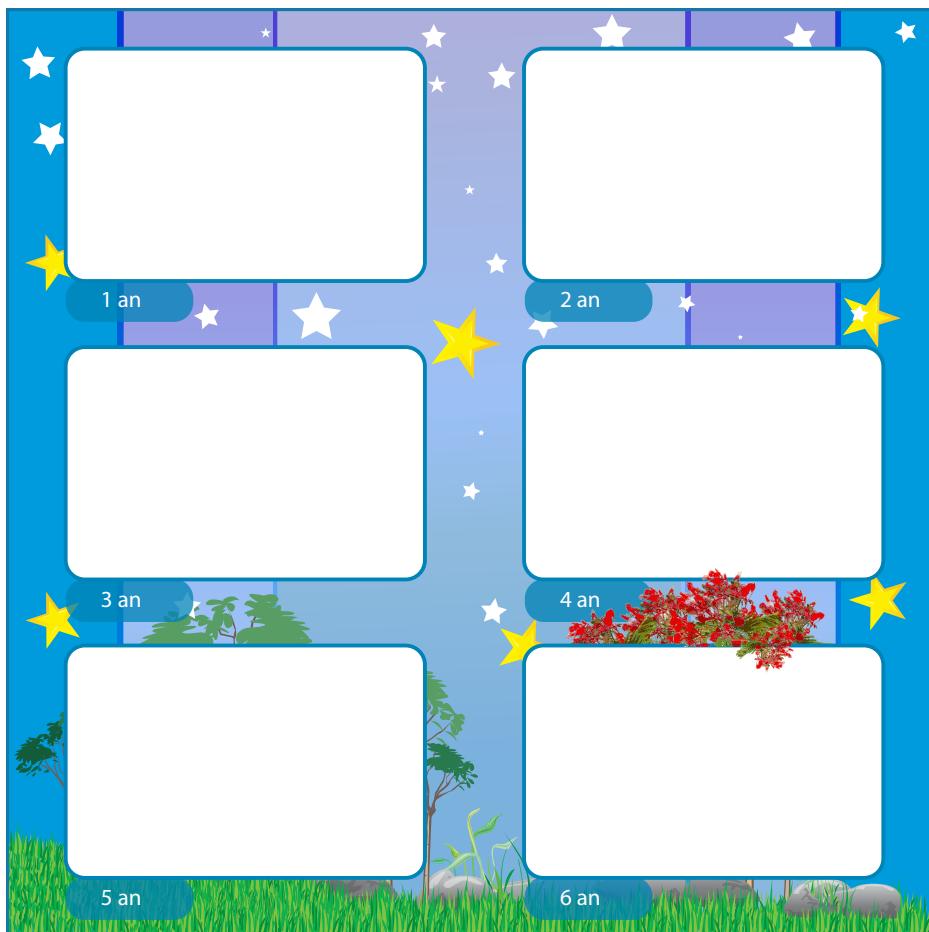
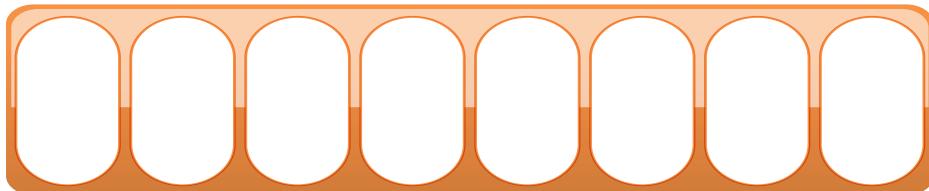
Bann zanfan kapav ousi fer lalis fami ki invite kan zot fet zot laniverser.

Aktivite 12

Mo dir mo laz ek dat ki mo finn ne

Mo kolorye enn kaz par
lane depi mo nesans

Not pou profeser

Bann zelev kapav
swazir enn kouler par
lane.

Fer bann zanfan kol
enn foto zot kan zot ti
ena 1 an, 2 an, 3 an,
etc..

Si enn zanfan pena
foto pou sak lane, li
kapav swa desinn li,
swa rod bann foto
tibaba ek zanfan dan
bann lagazet *etc*
ki dapre li sirman
resnable li.

Aktivite 13

Mo rakont zistwar mo nesans

Ki to dat laniverser?

Ki to laz?

Kot to finn ne?

Eski to konn zistwar to nesans?

Not pou profeser

Apartir dat ki zanfan-la done, demann li si sa (sa dat-la), se so laz sa. Fer bann zanfan koz lor la, ek esey dir ki diferans enan ant sa de konsep-la.

Pa neseser fer zanfan ekrir kitsoz pou lemoman. Lafin lane, kapav revinn lor liv-la e kapav lerla fer bann zanfan ekrir.

Ninport ki zistwar/fe ki finn rakont zot lor zot nesans.

Ti kone ti pou enn tifi/garson? Finn ne lopital ou klinik oubien lakaz? Kan zot finn ne, zot ti malad ou an bonn sante? Eski zot mama ti an bonn sante? Ek zot papa, ki finn rakont zot lor zot papa lerla? Etc.

Si ena bann zanfan ki paret zene ou ranferme, montre ou diskresion ek pa atir latansion lor zot. Pa poz zot kestion tousala. Me kapav dir, dan enn fason zeneral, ki tou zanfan pa ena enn zistwar zot nesans ek zot lanfans ki ere.

Aktivite 14

Anou reflesi lor nou laniverser

Zis zanfan ki ena laniverser?

Ki sann-la ankor ena laniverser?

Eski to lisien ena so laniverser?

Twa, kan to laniverser, ki arive? Ki to fer?

Ki to papa ek to mama fer zour zot laniverser?

Not pou profeser

ENN LOT SIZE DISKISION,
POU DONN ZELEV LABITID
REFLESI EK REZONE.

REZILTA KI GAGNE PA
IMPORTAN, SEKI IMPORTAN
SE KI ENN ZANFAN REAZIR
AVEK BANN PAROL KI
KLER, ENN LOT ZANFAN
REAZIR LOR SEKI FINN DIR
AVAN, etc. INSISTE POU
KI TOU KAMARAD EKOUT
SEKI ENN ZANFAN DAN
KLAS PE DIR.

ORIANT DISKISION-LA LOR
KADO, FET, etc.

KI SANN-LA DONN TWA
KADO? TO GAGN ENN
KADO OU PLIZIER KADO?
TO DEMANN TO BANN
KADO OUBIEN ZOT FER
TWA SIRPRIZ? KI TO TI
GAGNE KOUMAN KADO
LOT FWA? KI KADO TO
FINN DEMANDE SANN
FWA-LA?

KI PLI ZOLI KADO TO FINN
DEZA GAGNE?

FER BANN ZANFAN PRAN
LABITID RAKONT BANN
ZAFER VRE EK FER TOU
ZANFAN RESPEKTE SEKI
LEZOT ZANFAN VIV (PAR
EX. POU PAPA EK MAMA
ZOT LANIVERSER, PA FER
NANYE SPESIAL DAN
LAKAZ.)

Aktivite 15

Anou aprann enn sante lor bann kado laniverser

Papa pou donn mwa

Mama mama to finn tande
Papa pou donn mwa enn ti

Si ti soulie tro sere
Papa pou donn mwa enn gro

Si gro loto pa roule
Papa pou donn mwa enn ti

Si ti avion pa anvole
Papa pou donn mwa enn gro

Si gro bato-la koule
Papa pou donn mwa enn

Si lagitar-la kase
Papa pou donn mwa enn ti

Si ti lardwaz-la kase
Papa pou donn mwa enn ti

Si ti bonbon-la pa bon
Papa pou dir mwa

E! al promne do!

Not pou profeser

Apre enn sertenn letan,
kapav ranplas bann
kado mansione isi
avek lot kado.

Par ex: *Papa pou donn
mwa enn ti zwazo.*

*Si ti zwazo-la pa sante
Papa pou donn mwa
de ti pwason...*

Fer desinn sa bann
lezot kado-la lor sa
mem paz-la.

Demann bann zanfan
dir kifer dapre zot,
papa-la pou dir "E! al
promne do!"

Depi Songs and poems. (Playgroup)

Aktivite 16

**Enn laniverser bien
spesial, laniverser
nou pei**

Anou aprann koumansman
nou lim nasional:

Not pou profeser

Glwar a twa,

Mo pei, mo zoli ti pei.

To bote bien bien dou

To parfin bien bien bon

Aktivite 17

Komie bout mo tandé dan sa bann mo-la?

bato

soulie

lagitar

avion

bonbon

lardwaz

loto

Not pou profeser

Par " bout " isi, nou pe refer a silab, kouma dan younit 1. Selman, donn bann zanfan-la letan pou konpran konsep-la de manier konkret, gras-a sa bann mo-la.

Pou kont silab, met enn group zanfan ansam ek, pandan ki ou pe fer kontinn-la, detas bann silab ek montre sak zanfan enn par enn.

Sa bann bout-la, se bann silab.

Aktivite 18

Anou aprann enn sante ek apre kont silab

Not pou profeser

In pin ti godon

Trwa banann ki son

Bate fouye

Ti koson.

Inn des trwas

Tire vou deor.

Aktivite 19

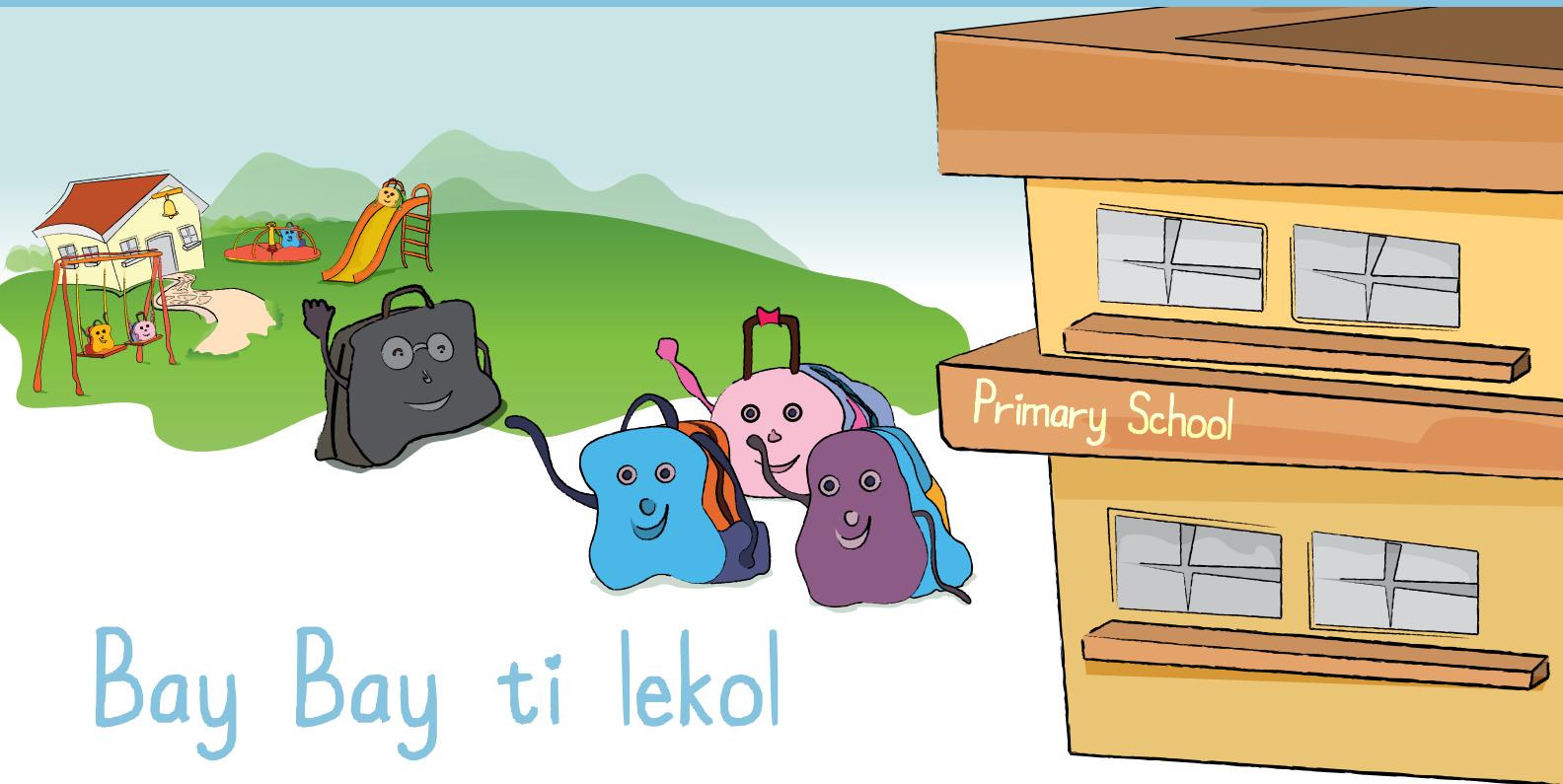

Anou gete, nou koze

Malcolm de Chazal

YOUNIT 3

Bay Bay ti lekol

Reper dan letan (avan/aster/toulezour/plitar)

Koze pou reflesi

Reper dan lazourne

Diferans ant “ti”, “ti pe”, “pe”, “pou”

Reprezentasion letan

Aktivite 1

Anou sante

Enn ti bonom li vinn lekol
Toulezour li vinn lekol
Kouman li apele?

Li apel...
Vini ...
Vini ...

Toulezour to vinn lekol
Vini ...
Vini ...
Nou tou kontan twa

Enn ti bonnfam li vinn lekol
Toulezour li vinn lekol
Kouman li apele?

Li apel...
Vini ...
Vini ...

Toulezour to vinn lekol
Vini ...
Vini ...
Nou tou kontan twa

Depi "Songs and poems" (Playgroup)

Not pou profeser

Toulezour li vinn lekol.
Li vinn lekol lindi?...
Li vinn lekol mardi?...

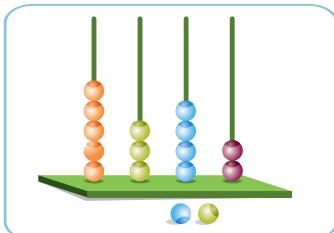
Explike seki bizin
konpran par
"toulezour".

Met nom bann zanfan
dan klas.

Aktivite 2

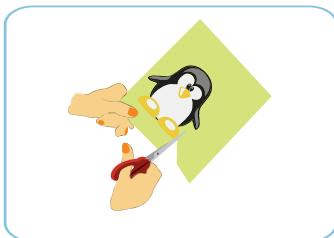
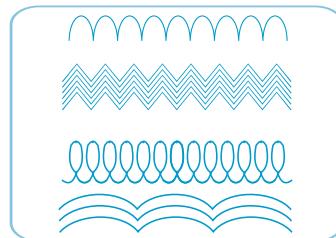
Ki mo finn aprann dan lekol maternel?

a b
c d

1 2
3 4

Not pou profesor

Parey kouma dan bann younit avan, sa aktivite-la se enn aktivite ki bizin fer oralman avan, san servi kaye. Pandan diskision, amenn bann zanfan evok bann lexperians ki zot finn viv. Se enn moman partaz.

Eski ena lot kitsoz ki zot finn aprann lekol maternel? Get dan bann ti kare.

Koz/evok/partaz zot lexperians avek bann dimounn ki pe ekoute e port atansion a seki zot pe dir. Permet bann zanfan pran konsians seki zot finn viv, instal sa dan zot memwar dan enn fason dirab. Les zot pran apwi lor la pou kontinie avanse dan bann aprantisaz skoler, devlop enn konsians letan, lepase, lexperiyans bann evennman.

Li donn zot enn pase skoler.

Aktivite 3

Lezot zanfan ki mo kone, ki zot aprann dan lekol?

Not pou profesor

To bann frer, ser ouswa
kouzin, kouzinn, etc.

Sey gete si bann
zanfan kapav gagn enn
esantyon enn devwar,
ouswa kaye enn gran
zelev.

Se dan diskision kolektif
ki bann lide pou sorti.
Gid bann zanfan, orient
zot parol ek zot bann
reflexion. Ankouraz zot
dir zot bann lide, diskit
ou prolong lide zot
kamarad.

Aktivite 4

Ki nou bizin pou nou aprann? Ki manier nou aprann?

Ki nou bizin pou aprann
enn sante?

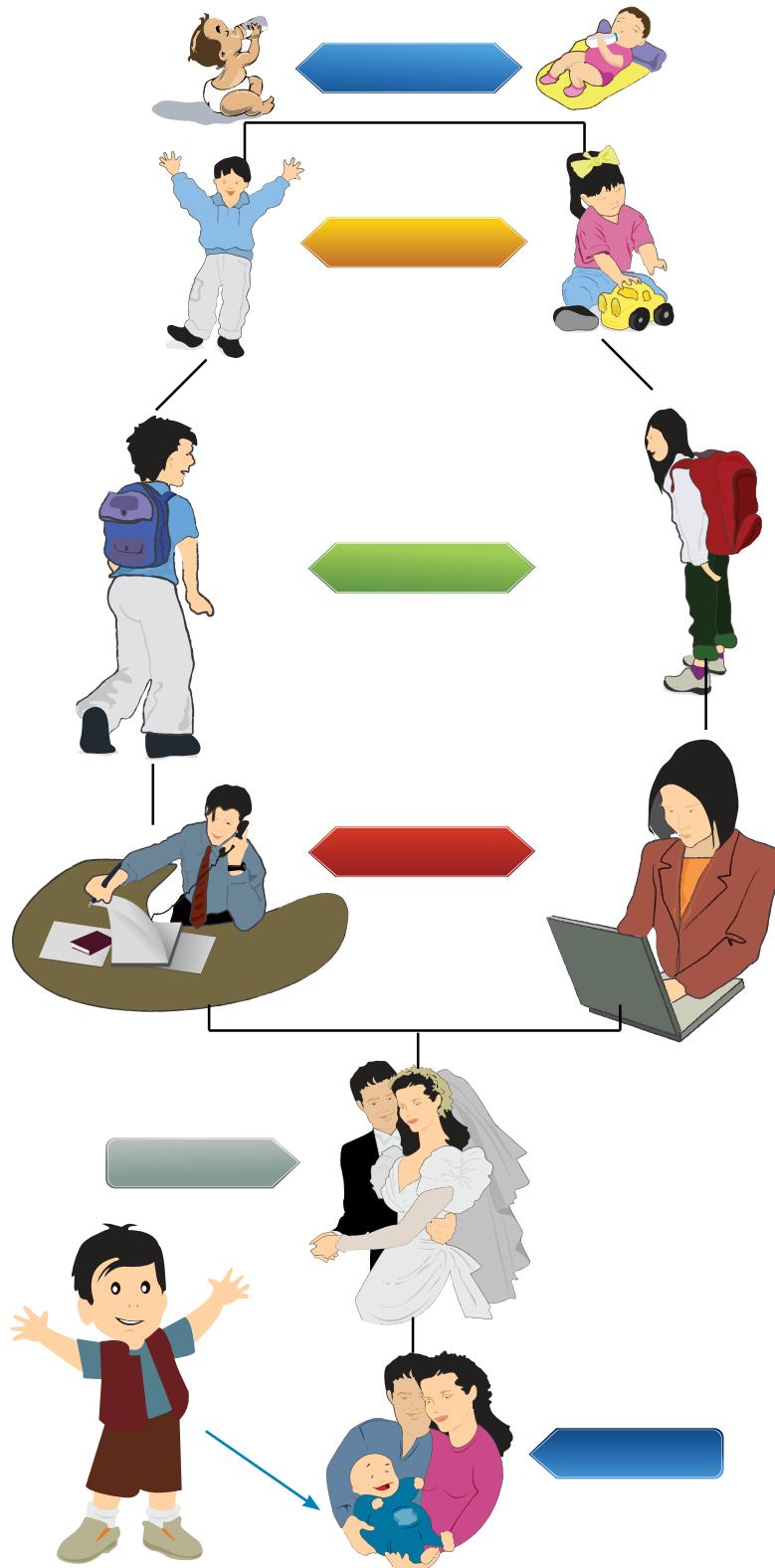
Ki manier nou aprann
- ekout enn zistwar?
- ekrir a, b, c, d?
- ekrir bann mo?

Bann repons ki pou
privilezie:
- dezir, lintere, lanvi
- enn dimounn ki montre
/gid mwa
- konsantrasjon lor seki
pe fer
- observe kouman bann
kamarad fer
- koze, partaze, esanze
avek bann kamarad e
avek professer lor seki
pe fer, kouma pe fer,
kifer pe fer, etc.

Aktivite 5

Mo papa, mo mama, zot ousi ti al lekol?

Not pou profeser

Dabor, demande si zot paran ti tipti zot ousi. Kapav fer enn sema pandan diskision lor bann paran. Reprezent enn koup paran aster ek rekil dan letan pou montre diferan moman ziska vinn lanfans (lekol maternel) ek mem ti baba.

Fer bann zanfan trouv sa bann diferan staz-la dan lavi zot bann paran. Fer konpran letan isi kouma enn peryod kot dimounn grandi. Si posib, fer sertenn zelev amenn bann foto zot mem ek zot paran kan zot ti tipti. Fer enn poster kot ena sa bann diferan staz-la, depi lanfans ziska aster-la.

Fer de zanfan paret anba koup paran. Apre avek bann zanfan, sey prolong sema-la. Kapav prolong lavi paran, swa zot lavi kouma zanfan ziska zot vinn gran. Li posib prolong toule-de, paran ek zanfan zot lavi.

Sa premie parti ribrik " A nou koze/rakonte " la pou pran plizier period. Pa enn problem sa. Fer bann zanfan reflesi, dir kitzoz, al demann zot paran lakaz ek vinn dir landemin. Bann diskision lor sa kalite size-la pou devlop alafwa zot langaz ek zot kapasite reflesi lor zot lavi ek zot bann lexperyans.

Aktivite 6

Anou rakont nou lazourne

Ki manier mo lazourne pase?

Gramatin avan lekol

Gramatin dan lekol

Midi

Tanto dan lekol

Tanto dan lakaz

Not pou profeser

Desine, met zot foto,
fer enn montaz avek
zimaz bann publisite,
etc.

Si ou ena enn facilite
pou pran foto, pran de-
trwa foto bann zanfan
a diferan moman
lazourne. Pou kapav
inprime pou bann
zanfan gagn kitsoz pou
kole akote isi.

Aktivite 7

Anou konpran kouma ekrir

Anou ekrir bann moman
nou lazourne lekol.

Not pou profesar

An group klas enn
aktivite rezolision
problem: kouma
pou ekrir enn
linformasjion?

Swazir enn sel mo par
zour: lematin, midi,
tanto *etc.*

"Kouma nou kapav ekrir sa? Ki sann-la enan enn lide?
Ki zot tande dan koumansman mo-la?
Apre, ki zot tande? Ki nou kapav ekrir pou koumansman mo-la?
etc. "

Apre bann zanfan
kapav rekopie bann
mo-la dan zot
"kaye zelev".

Aktivite 8

Ki mo pou aprann dan " Grad 1 "?

Not pou profesor

Bann zanfan finn
bien revinn lor bann
evennman pase. Isi,
pou demann zot
anvizaz zot lavenir
kan zot vinn gran.
Lintere sa aktivite
diskision ek partaz-la:

Servi bann striktir
sintaxik ki prozet
dan lavenir (marker
verbal " pou ") e ki
an kontras avek
marker " ti ",
" ti pe " ki finn servi
dan Aktivite 2.

Invit bann zanfan
pou reflesi
konkretman lor seki
pe atann zot, lor seki
zot pou aprann
pandan zot lane
" Grad 1 " .

Sa aktivite-la pou
prepar bann zelev
pou pas enn bon lane
skoler.

Li ousi fer zot atann
konkretman seki pou
fer dan klas Kreol.

Aktivite 9

Ki mo pou fer dan klas Kreol?

• • • • • • • • • •
Not pou profesor

Ankor enn fwa enn aktivite oral ki invit bann zelev koze, me koze pou reflesi lor zot rol zelev, lor program ki finn prepare pou zot, *etc.*

Sa tip aktivite-la montre bien diferans kapasite verbal-kognitif bann zanfan dan Kreol ek dan Angle ou Franse.

Lobzektif devlopman langaz, li boukou pli anbisie kan pe travay avek lang maternel (L1), bann zanfan.

Bien evidaman, li inplike ki ou antan ki profesor, ou adopte enn lapros ki ankouraz bann zelev koze — pa pou bavardaz — pou devlop enn atitud "thinking pupils".

Aktivite 10

Anou ekoute

Qui a planté le bananier ?

Qui a planté le bananier ?

C'est le jardinier

Qui a planté le bananier ?

Qui a mangé les bananes ?

C'est moi, moi, moi, moi, moi

C'est toi, toi, toi, toi, toi

C'est nous, nous, nous, nous, nous

Qui a planté le cocotier ?

C'est le jardinier

Qui a planté le cocotier ?

Qui a mangé les cocos ?

C'est moi, moi, moi, moi, moi

C'est toi, toi, toi, toi, toi

C'est nous,
nous, nous, nous, nous

Qui a planté ? (Playgroup)

Not pou profeser

Sa aktivite-la, li viz
pou fer bann zanfan
port atansion langaz.

Kan enn ou bann
zanfan finn idantifie
langaz kouma faktor
determinan isi,
demann zot kouma zot
finn kone ki langaz
la ete. Fer reekoute,
diskite, les bann
zanfan koze, etc.

Ki zot finn tande?
Eski nou abitie tann sa
kalite sante la dan klas
isi?

Li naze dan dilo

Li naze dan dilo

So nazwar so pagay

So lake gouvernay

Li enn tipti pwason

Li blan oubien ble

Zonn ou nwar ou ver

Rouz kouler dife

Li enn tipti pwason

Li ena so papa

Li ena so mama

Li parey kouma mwa

Li enn tipti pwason

Li naze dan dilo (Henri & Marie-France Favory)

Not pou profeser

Li parey kouma seki
nou ti tande avan la?
Ki diferans?

Not pou profeser

It is windy today
And the wind blows, blows, blows

Fly high my kite
Fly high, high, high

It is windy today
And the wind blows, blows, blows

Fly low my kite
Fly low, low, low

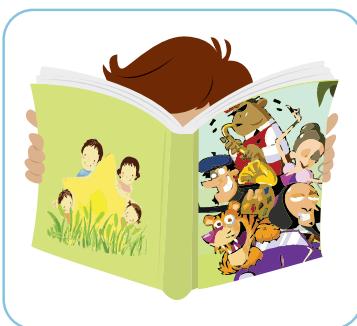

My kite. (Henri Favory)

Aktivite 11

Kouma mo aprann?

Not pou profeser

Sa aktivite-la repran
ek prolonz aktivite 4,
p. 46.

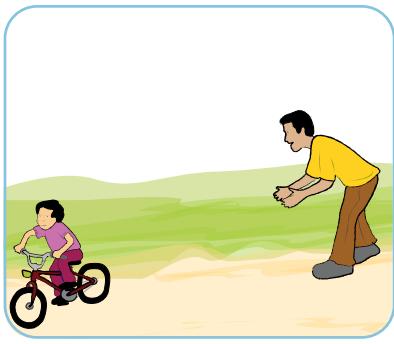
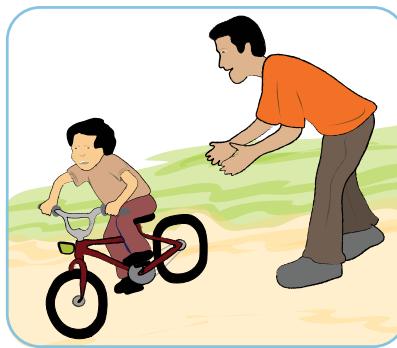
Pou aprann bann
kitsoz lor bann
zanimoz/ koz angle/
mont bisiklet/ sot lari/
trap plim/ lir bann
mo/...?

Nou port atansion/
zwe/ ekoute/ koze/
poz kestion/ get liv/
pratike/...

Not pou profeser

Pou kapav, plitar,
demann bann zanfan
ekrir enn ti fraz anba
sak zimaz.

Aktivite 12

Dan lezot klas ki mo fer?

Klas Angle

Not pou profesor

Sa bann evokasionala an zot mem pou permet bann zanfan plis konpran zot lavi skoler.

Ek sa "miz-an-lien"-la, li kapital pou ki zanfan striktir zot bann aprantisaz dan zot latet, donn tousa enn koerans e pa santi zot perdi.

Kapav demann zot bann kestion kouma:

Kifer bizin aprann Angle? Ki zot panse? Kan nou konn Angle, ki nou kapav fer?

Si demin to al Langleter, to panse Angle pou servi twa?

Anou sey dir sis-set kitsoz ki nou kapav fer kan nou konn Angle
....

Klas Franse

Klas Matematik

Not pou profeser

Kan finn bien koze, diskite, fer bann zanfan kopie enn devwar ou desinn enn desin dan sak kare. Zot ousi kapav rod bann zimaz, swa fer kolaz tousala pou indik seki zot fer dan sa bann klas-la.

Klas Desin ek Art

*Ki zot aprann dan sa klas-la? Eski zot kontan sa klas-la?
Kifer? Ki zot finn aprann fer ki zot pa ti kone avan? Ki zot plis kontan dan sa klas-la?
Si nou kontinie fer "Creative Arts" ziska nou vinn gran, nou al liniversite nou kontinie mem, ki nou pou devini?...*

Me bizin aksepte ousi ki sertenn zanfan pa kontan klas-la. Lerla sa diskision-la kapav fer li sanze.

Klas Ledikasion Fizik

• • • • • • • • • •
Not pou profesor

Aktivite 13

Ki lekol ena apre lekol primer?

Not pou profesor

Fer bann zanfan koze,
rakonte:
*Eski zot ena enn frer
/ser/kouzin, etc. ki dan
kolez, etc.?*

Oumem ou kapav
rakont zot ki kantite
aprann ek letid ou finn
fer.

Si ou ena zanfan, dir
zot kot zot finn arrive
dan zot letid.

Bann aktivite koumsa
profitab sirtou
pou bann zelev ki
pa (ankor) kapav
reprézent zot mem dan
lavenir.

Aktivite 14

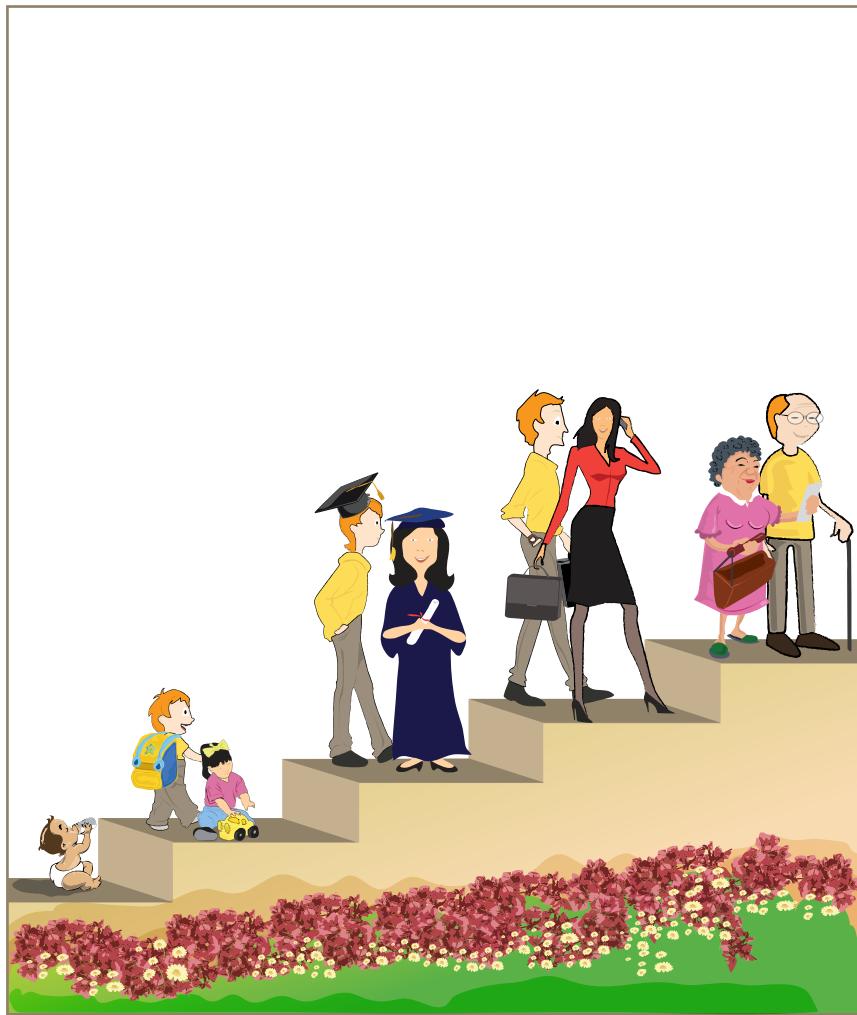

Lekol pou tou zanfan

Ena zanfan ki pa al lekol. Zot kone sa?
Kifer, dapre zot?

Mwa, mo ti pou kontan pa vinn lekol?

Ziska ki laz mo pou vinn lekol?

Not pou profesor

Kifer zot pa kontan
vinn lekol?

Si to pa ti vinn lekol,
mazine enn kout, ki ti
pou arrive? Gramatin
to leve, ki to ti pou fer?
To ti pou ena boukou
kamarad? Etc.

Aktivite 15

Mo mazinn mwa plitar, kan mo pou vinn gran

Eski mo pou vinn gran kouma
mo mama ek mo papa enn zour?

Ki mo pou fer lerla? Ki mo pou travay?

Enn ti bonom/bonnfam li vinn lekol

Toulezour li vinn lekol.

Kan li gran

Ki travay li pou fer?

Li pou fer sofer/lapolis/avoka/aviater/
planter/dokter/kwafer/marin/

nurs/invanter...

Li pou fer ...

Ki travay li pou fer?

Li pou fer ...

Vini ...

Vinn aprann dan lekol

Kan to gran

To pou fer ...

Vini ...

Ki travay to pou fer?

To pou fer ...

Not pou profesor

Posib fer fer enn
prodikson avek teknik
mixt, desin, lapintir ek
kolaz pou reprezent
seki fer dan sa
metie-la.

Oubien fer enn defile
profesionel: sak zanfan
abiye kouma gran
dimounn ek prezant
so metie (par so linz,
dekor, akseswar, etc.)

Repran sante
koumansman ek
adapte li pou bann
metie.

Fer enn zanfan mim
enn moman/konpetans
sa metie ki li oule fer.
Leres klas kapav gete
ek devine ki metie sa.

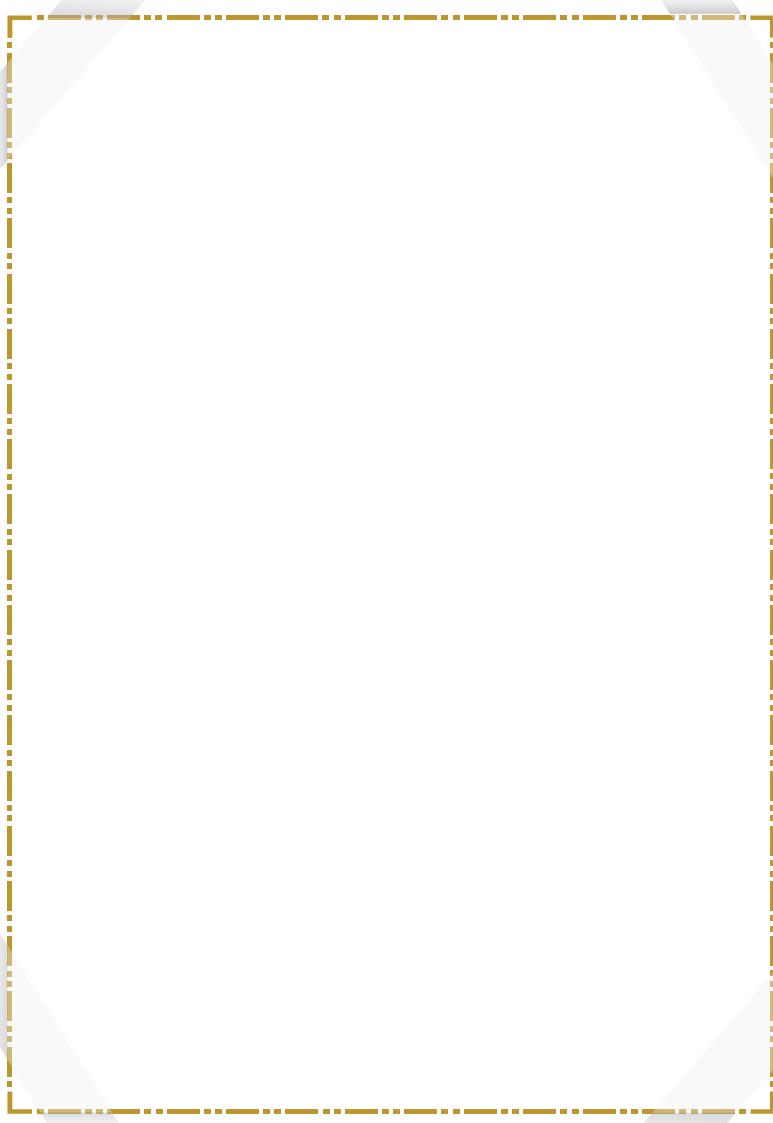
Aktivite 16

Anou koze

Kan mo vinn gran, mo pou ena zanfan?

Eski mo pou avoy mo zanfan lekol?
Kifer?

Not pou profesor

Wi?

Komie?

Lerla twa, ki laz to pou
ena?

Kifer to pou avoy / pa
pou avoy li lekol?
Ki lekol? Kifer? etc.

Ankor enn fwa, sa
kalite koze, diskite
la, li devlop zanfan
zot kapasite rezone
anmemtan ki zot
kapasite servi enn
langaz.

Anplis, li fer bann
zanfan prozet zot
dan lavenir e pa
res prizonie zis
dan preznan. Enn
lespwar, enn gou, enn
proze, enn dezir, li
fondamantal pou ki
bann zanfan aksepte
fer zefor pou aprann
kan bizin.

Aktivite 17

Anou gete, nou koze

YOUNIT 4

Mo novo lekol

Observ so lannironnman

Diskriminn fonem inisial dan bann mo

Ekout enn zistwar

Prodwir enn tex ekri

Aktivite 1

Anou koz lor nou lekol

Mo dir ki mo lekol resanble kan
mo get li depi deor.

Not pou profesor

Enn moman, amenn klas
deor pou get lekol.

Demann bann zanfan get
zot lekol bien.

Apre, return dan
klas, pou enn lesion
konversasion, pou
develop vokabiler lekol
ek kapasite
observasion:
gran miray devan/
otour, gran laport, gran
batiman (letaz), gran
lavarang, kouler, desin
lor miray; si lao tol swa
beton, si fek konstrir;
si ena boukou klas,
boukou lafnet, boukou
laport, gran lakour kot
fer lasanble ek zwe dan
midi; si ena biro ousi; si
lakour koltare; si deryer
ena terin/laplenn pou
zwe, *etc.*

Si bizin, real get lekol
depi deor pou cheke si
seki finn dir vre ou fos.
Pou get lezot detay ousi
kitfwa.

Si kapav, konpar avek ti
lekol.

Apartir enn seri zimaz
ek foto lekol, profesor
swazir seki koresponn
ar lekol kot li ete, fer
fotokopi ek donn zanfan
pou zot kol dan zot kaye.

Aktivite 2

Mo desinn mo lekol

Not pou profeser

Aktivite 3

Anou dir tou seki nou anvi dir lor nou lekol

Anou prezant nou lekol
pou nou bann paran.

Not pou profeser

Sa aktivite-la prolonz aktivite 1, p. 66. Me isi, konsantre lor l'expression langaz, ki manier kapav ed zelev-la pou dir seki li pe envi dir avek presizion.
Ek sa lide-la, ki manier kapav ekrir li, etc.

Aktivite 4

Anou sante

Lekol Goodlands

Kreyon lardwaz
Lakre kouler
a b c d
1 2 3 4

Mo mis koze
Mo pa kone
Papa bate
Rotin bazar

Lekol Goodlands
Fay pat sankler
Mo Kouk Kasiet
To boul kaskot

Alphabet. (M. Ducasse)

Aktivite 5

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Pa neseserman fer tou
bann mo mem zour.

Kapav fer enn-de enn
premie zour, repran
zot ek azout de lot enn
deziem zour, etc.

Les bann zanfan
idantifie bann obze.
Tan ki zot repons
akseptab, aksepte li.

Seki importan isi, se ki

(i) zot pran konsians
ki ena enn manier
dir enn mo.

(ii) zot aprann ekout
enn mo ek idantifie
sertenn parti sonor
dan sa mo-la.

Alafin, repran tou bann
mo.

Aktivite 6

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Aktivite 5 ziska aktivite 16 ena mem obzektif ek ena mem deroulman. Se zis pou enn kestion pratik ki nou finn fer sa dekoupaz an plizier aktivite la.

Nou finn prodwir otan item ek nimero pou ki sa aksion port atansion striktir sonor bann mo la vinn preske otomatik kot bann zelev.

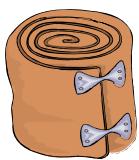
Sa kapasite bien ekoute ek tande la, li esansiel pou bien koz enn lang ek aprann lir ek ekrir li.

Aktivite 7

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Bann aktivite diskriminasion sonor port lor fonem inisial bann mo parski se sa pwin-la ki ena plis linportans pou nou lekout.

Bann obze ki nou pe fer referans isi pa swiv lozik tematik bann younit. Sa ti riske vinn monoton pou bann zanfan ek anmemtan, li importan pa donn linpresion ki enn prosedir teknik kouma diskriminasion oditif kapav fer zis lor se ki an lien avek lekol.

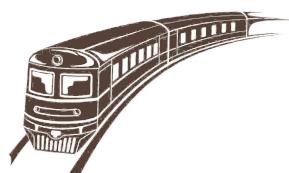
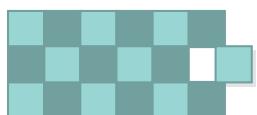
Aktivite 8

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Aktivite 9

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

10

5

Not pou profeser

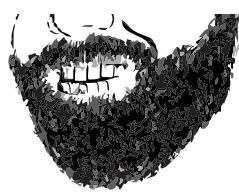
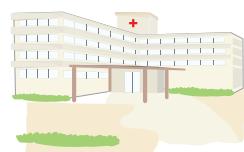
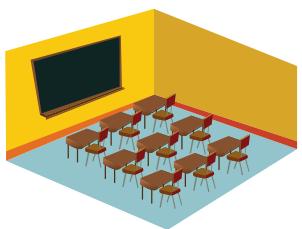
Aktivite 10

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

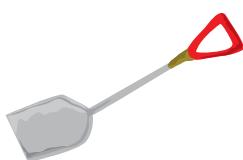

Aktivite 11

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Aktivite 12

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Aktivite 13

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

Aktivite 14

Anou ekoute bien

Not pou profesor

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Aktivite 15

Anou ekoute bien

Ki son nou tande dan koumansman bann
mo ki koresponn ar sa bann desin-la?

Not pou profeser

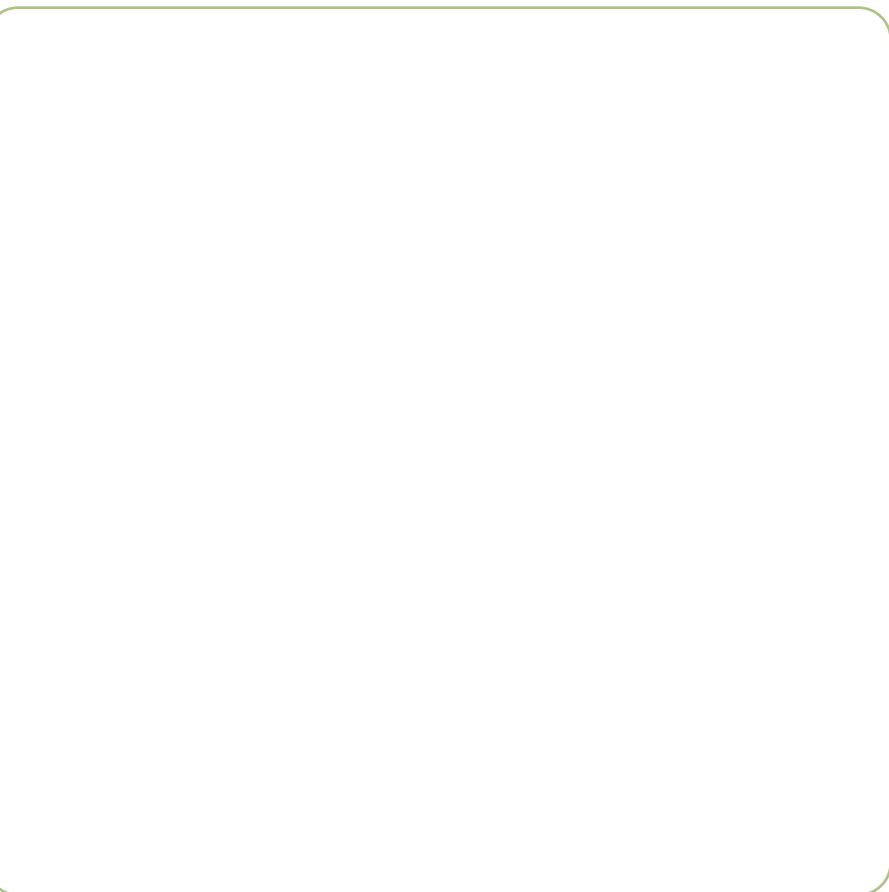
Aktivite 16

Ala mo lekol

Not pou profeser

Fer zot ekrir lezand
bann parti lekol lor
zimaz/plan ki finn
donn zot pou kole dan
zot kaye.

Aktivite 17

Mo dir enn fraz lor mo lekol

An group trwa zanfan
anviron, fer sak zanfan
prodwir oralman enn
fraz ki li ti pou kontan
dir lor so lekol. Apartir
de la, fer li ekrir fraz-
la.

Aktivite 18

Mo ekrir enn fraz lor mo lekol

Not pou profesor

Donn sak zanfan enn
paz swa enn demi paz,
papie brouyon. Zot pou
ekrir prop isi kan pou
finn fini chek zot travay.
Kol brouyon-la ousi dan
zot kaye.

Pou bizin isi ed sak
zanfan ekrir so text –
selon so bezwin. Ena
zanfan bizin plis led ki
lezot.

Mem si ou pe travay
avek enn zanfan an
partikilie, toule-trwa
dan group-la pou
benefisie.

Sak fraz enn zanfan enn
prodikcion ekri. **Zer
sitiasion-la kouma enn
sitiasion "problem
solving".** Poz kestion
toule-trwa zanfan
dan group si bizin.
Sa prodikcion ekri
otantik la pou ed bann
zanfan konpran ki sa
vedir enn sitiasion kot
prodir enn text ekri.
Anplis lefet ki zot pe
bizin reflesi pou ekrir
seki zot oule dir, sa pou
ed zot konpran bann
mekanism lekri.

Gid zanfan-la otan ki
posib pou ekrir so text;
poz li bann kestion ki
ed li trouv enn repons a
enn problem, ou ankor
poz enn kestion ki pou
permet li pran konsians
enn problem. Sa manier
fer la pou ed bann
zanfan devlop zot
kapasite panse ek
rezone dan langaz.

Aktivite 19

Mo prepar enn kado pou mo mama ek mo papa

Not pou profesar

Sak zanfan ekrir so
fraz plis fraz de lot
kamarad.

Aktivite 20

Mo ekout zistwar " Tizan gato kanet "

Fer li rekopie sa bann
fraz-la lor enn zoli
papie ou kart pou donn
so bann paran pou zot
fet.

Aktivite 21

Anou zwe de-trwa zwe lontan

Zann gagn malad ledan

So mari pik so ledan

Mouswar foulwar dan so likou

Bag diaman dan so ledwa

Inn des trwas

Tire-vou deor

Mama later...

Aktivite 22

Anou gete, nou koze

